

Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat

RAPORT ANUAL DE ACTIVITATE

1 ianuarie 2020 - 31 decembrie 2020

Întocmit în conformitate cu art. 12 al Legii nr. 198 din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat.

Aprobat prin hotărârea nr. ____ din 18.02.2021

e-mail: [apararat@cnajgs.md]
web: [www.cnajgs.md]

Tel.: [022 31 02 74]
Str. Alecu Russo nr. 1, bl. A 1, bir.94
Chișinău, Republica Moldova, MD 2068

CUPRINS

SUMAR	3
I. Activitatea în sistemul de asistență juridică garantată de stat în anul 2020	13
1.1 Activitatea Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat	13
1.2 Activitatea Oficiilor teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și a persoanelor autorizate	23
1.2.1 Date generale privind volumul AJGS pe parcursul anului 2020.	
1.2.2 Date cu privire la AJGS calificată acordată pe parcursul anului 2020.	
1.2.3 Date cu privire la AJGS primară acordată pe parcursul anului 2020.	
1.2.4 Date cu privire la volumul de lucru și resurse umane angajate în sistemul de AJGS în anul 2020.	
1.2.5 Date cu privire prestatorii de servicii de AJGS în anul 2020.	
1.2.6 Date cu privire la bugetul sistemului de AJGS în anul 2020.	
II. Obiective strategice și planul de acțiuni pentru anul 2021	34
Anexe	37

SUMAR

Asigurarea **accesului liber la justiție** constituie un principiu de bază al statului de drept și o condiție obligatorie ce rezultă din actele internaționale la care Republica Moldova este parte. La rândul ei, **asistența juridică efectivă** constituie un element de bază al accesului la justiție și statul are obligația de a garanta asistența juridică persoanelor care nu dispun de mijloace financiare suficiente pentru a plăti serviciile juridice.

Misiunea sistemului de asistență juridică garantată de stat este protejarea **dreptului la un proces echitabil**, stabilit de articolul 6 al *Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, prin organizarea și acordarea asistenței juridice garantate de stat în vederea **diminuării impedimentelor economico-financiare** în realizarea accesului la justiție, asigurând **accesului liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică efectivă** în cadrul unui sistem cost-eficient, accesibil și nediscriminatoriu de asistență juridică.

Obligația de acordare a asistenței juridice calificate rezultă din mai multe acte internaționale:

- a) Declarația universală a drepturilor omului, din 10 decembrie 1948, art. 2, 7, 8, 10, 11;
- b) Pactul cu privire la drepturile civile și politice, în particular art. 2 și art. 14 (3 d);
- c) Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, în particular art. 12, 37 (d), art.40 (2b);
- d) Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, în particular art. 6.3 (C) și jurisprudența Curții Europene pentru drepturile omului referitoare la articolele respective;
- e) Recomandările și rezoluțiile Comitetului de miniștri al Consiliului Europei referitoare la:
 - Asistența juridică gratuită în materie civilă, comercială și administrativă (No Rec(76)5);
 - Asistența juridică gratuită și consultanță (No Rec(78)8);
 - Măsurile de facilitare a accesului la justiție (No Rec(81)7);
 - Accesul efectiv la lege și justiție pentru persoane sărace (No Rec(93)1) și
 - Libertatea de a exercita profesia de avocat (No Rec (2000)21).
- f) Principiile și liniile directoare ale ONU privind accesul la asistența juridică garantată de stat în sistemele de justiție penală.

De asemenea, obligația de acordare a asistenței juridice calificate și efective și de consolidare a sistemului existent de acordare a asistenței juridice garantate de stat rezultă din art. 20 și art. 26 al Constituției Republicii Moldova, prevederile Codului de procedură penală, Codului contravențional, Codului de procedură civilă, *Legii nr. 198-XVI din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat* și alte acte normative.

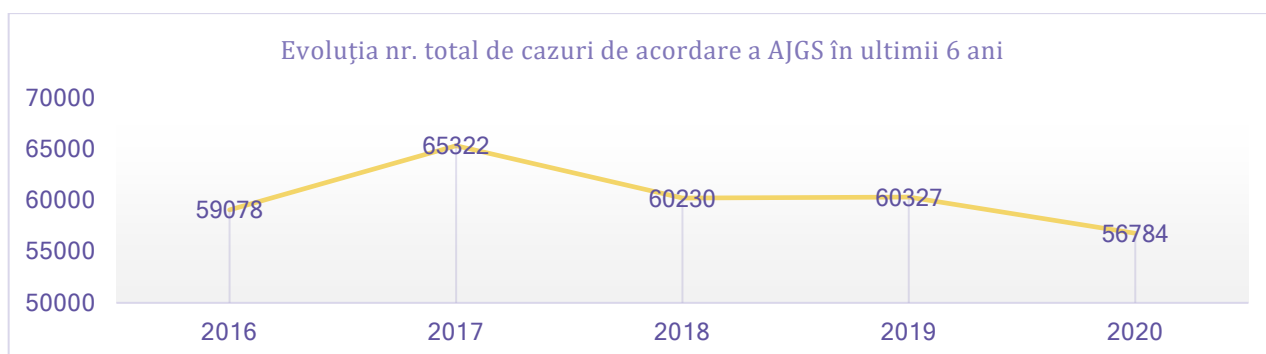
Angajamentul de a facilita accesul la justiție se reflectă și în documente de politici ce țin de drepturile omului și justiție la nivel național, precum:

- *Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018-2022.*
- *Proiectul strategiei de dezvoltare a sectorului justiției pentru anii 2019 -2022.*

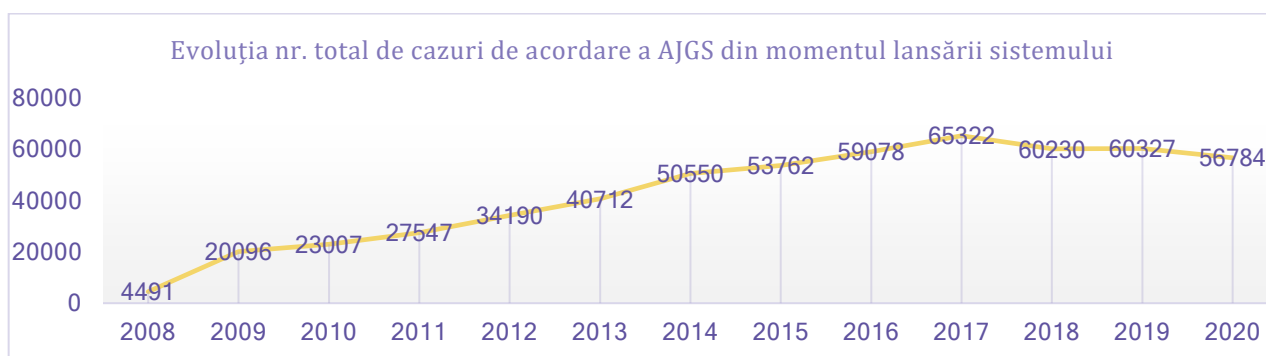
Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și Oficiile sale teritoriale au fost ghidate în activitate și de propriile documente de politici, precum:

- *Strategia de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2018-2020*, aprobată prin hotărârea nr. 22 din 27.12.2017.
- *Planul de acțiuni pentru anul 2019 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2018-2020*, aprobat prin hotărârea nr. 1 din 26.02.2019.

Pornind de la aceste deziderate, în vederea executării prevederilor Legii nr. 198-XVI din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, pe parcursul anului **2020**, au fost înregistrate **în total 56 784** de cazuri de acordare a asistenței juridice garantată de stat, ceea ce constituie cu **3 543** cazuri mai puțin (- X %), decât în anul 2019.

Analizând evoluția din ultimii 5 ani a nr. de cazuri de acordare a asistenței juridice garantate de stat, constatăm că până în 2017 a avut loc o creștere constantă a nr. de cazuri anual. Apogeul, cu cel mai mare nr. de cazuri de acordare a asistenței juridice garantate de stat a fost înregistrat în anul 2017 cu **65 322** cazuri. După care, în perioada 2018-2020, nr. de cazuri a fost în descreștere, astfel, încât în anul 2020, au fost înregistrate cu **8 538** cazuri mai puține, decât în 2017:

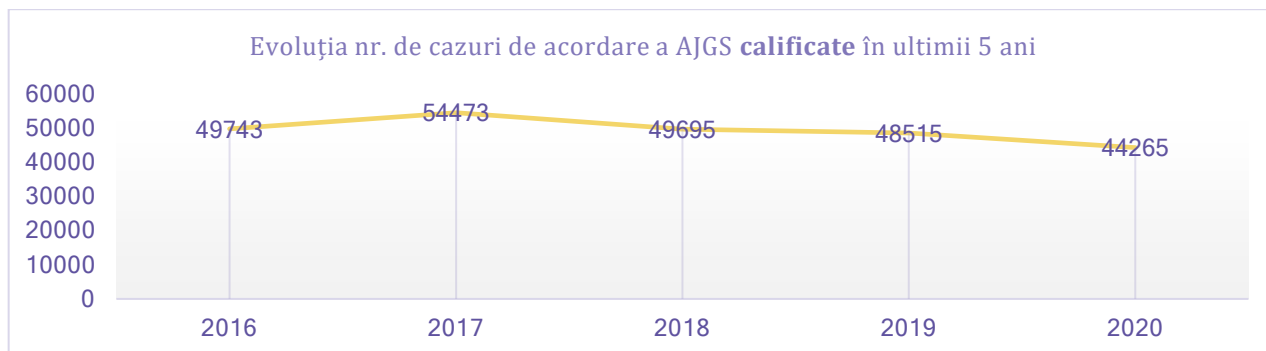

Din numărul **total** de **56 784** cazuri, **44 265** au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** și **12 519** au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **primare**. Astfel, ponderea asistenței juridice **calificate** este de **78 %** din întregul volum, iar asistenței juridice **primare** îi revine **22 %**.

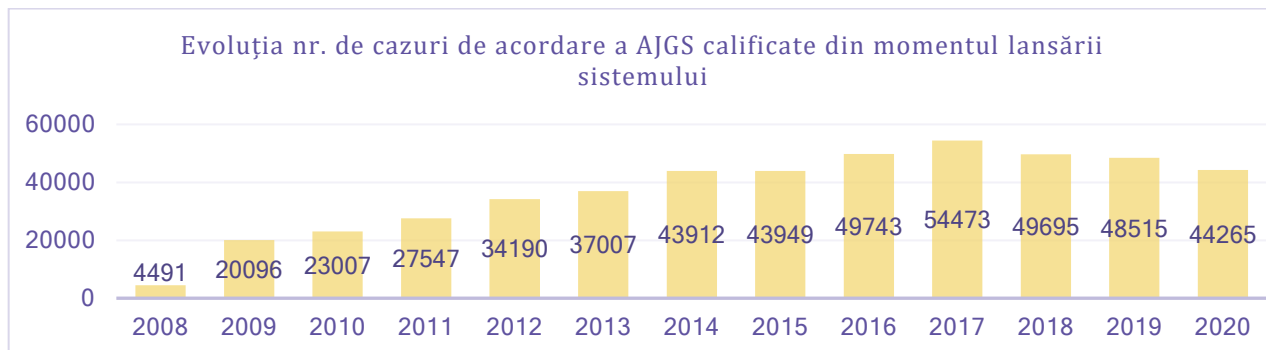
Asistența juridică **calificată** continuă să fie acordată în exclusivitate de către avocați licențiați. Asistența juridică **primară** este acordată de către rețeaua de para-juriști comunitari în localitățile în care locuiesc și cele învecinate și de către avocații publici în cadrul celor patru Oficii teritoriale ale CNAJGS din Chișinău, Bălți, Cahul și Comrat.

Din punct de vedere al repartizării volumului de asistență acordate între Oficiile teritoriale, cea mai mare pondere a volumului de asistență juridică acordată, de circa **58 %**, tradițional a fost înregistrată la Oficiul teritorial Chișinău al CNAJGS. Aceasta este determinat de faptul că, acest Oficiu are cea mai mare jurisdicție teritorială.

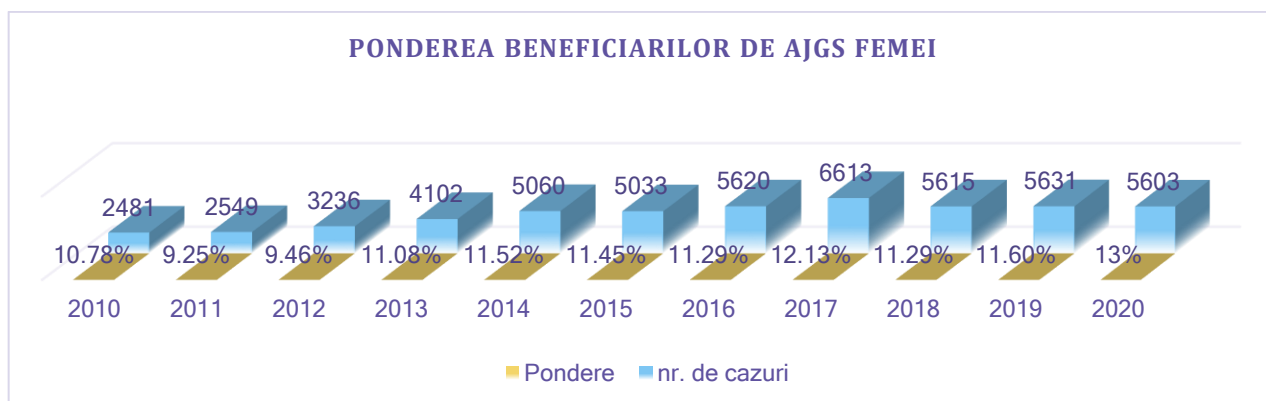
După cum s-a menționat, în anul **2020** au fost înregistrate **44 265** cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate**. În comparație cu anul 2019, numărul de beneficiari este mai mic cu **4 250** de cazuri, adică cu circa **9 %**. Această descreștere a fost influențată în mare parte de situația epidemiologică din țară înregistrată pe parcursul anului 2020.

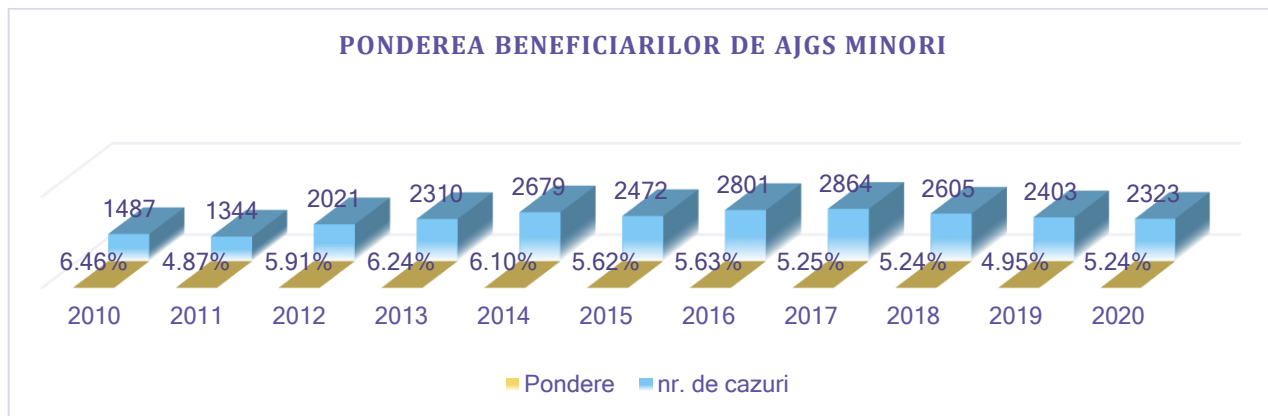
Analizând evoluția nr. de cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** garantate de stat din ultimii 5 ani, constatăm că în perioada 2015-2017 a avut loc o creștere constantă a nr. de cazuri anual, cel mai mare nr. de cazuri fiind înregistrat în anul 2017 și anume **54 473** cazuri, iar începând cu anul 2018 nr. de cazuri a început să descrească:

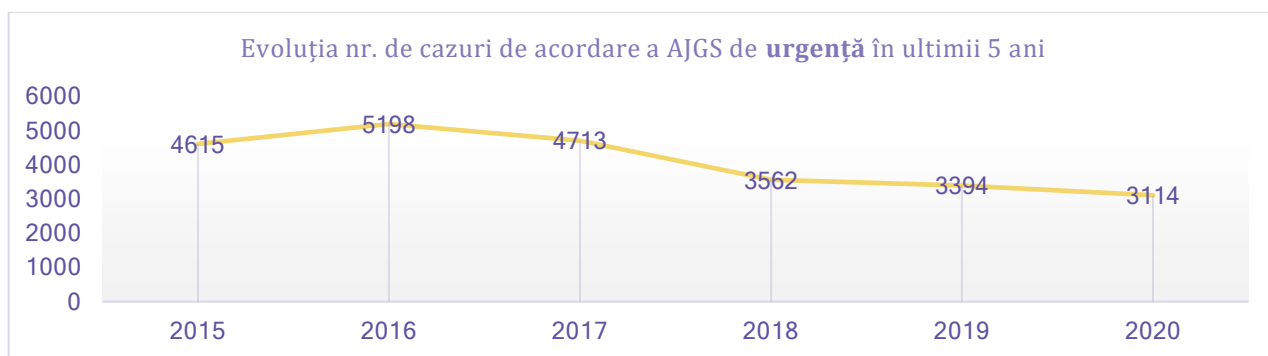
Din nr. total de **44 265** de cazuri, în **38 662** de cazuri beneficiarii de asistență juridică **calificată** au fost **bărbați**, iar în **5 603** cazuri beneficiarii au fost **femei**. Ponderea de circa 10-13 % a beneficiarilor femei din nr. total de beneficiari de asistență juridică calificată garantată de stat rămâne a fi constantă în ultimii 10 ani:

În același timp, din nr. total de **44 265** de cazuri, în **41 942** de cazuri beneficiarii de asistență juridică calificată au fost **adulți**, iar în **2 323** cazuri beneficiarii au fost **minori**. Analizând evoluția nr. de beneficiari minori în ultimii zece nu constatăm mari devieri. Cel mai mare nr. de beneficiari minori a fost înregistrat în anul 2017 și anume 2864 cazuri, după care a urmat o descreștere, pe fondul descreșterii generale a nr. de beneficiari de asistență juridică garantată de stat. Ponderea de circa 5-6 % a beneficiarilor minori din nr. total de beneficiari de asistență juridică calificată garantată de stat rămâne a fi constantă în ultimii 10 ani:

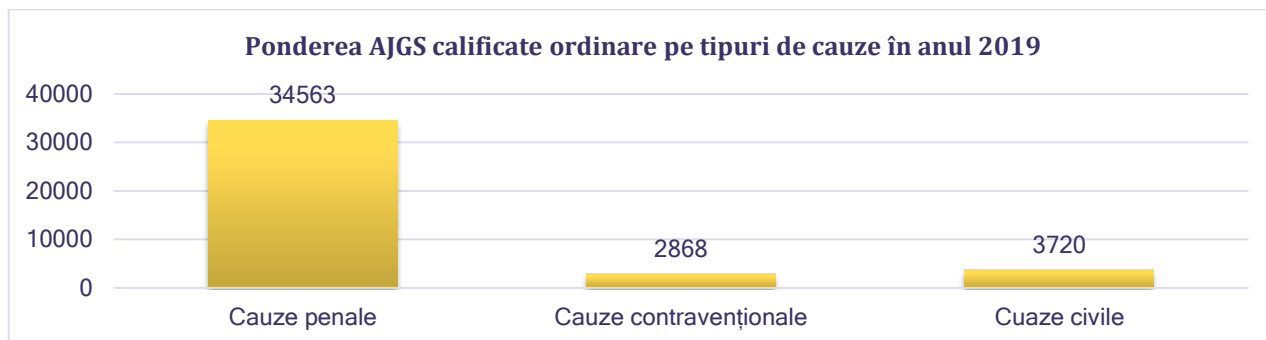

Din numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** în **3 114** cazuri a fost acordată asistența juridică de **urgență**, ceea ce constituie cu 280 cazuri mai puține decât în anul 2019. În general, în ultimii ani se observă o descreștere continuă a nr. de cazuri de acordare a asistenței juridice de urgență:

Asistența juridică de **urgență** este acordată 24/24, indiferent de nivelul de venit al persoanei, în caz de reținere a acesteia în cadrul unei cauze penale sau contravenționale, inclusiv la examinarea mandatului de arest. Tendința de descreștere a nr. de cazuri de acordarea a asistenței juridice de urgență este dictată de scăderea nr. de rețineri din ultimii ani. Ponderea asistenței juridice de urgență din volumul total de asistență juridică calificată garantată de stat a constituit circa **7%**.

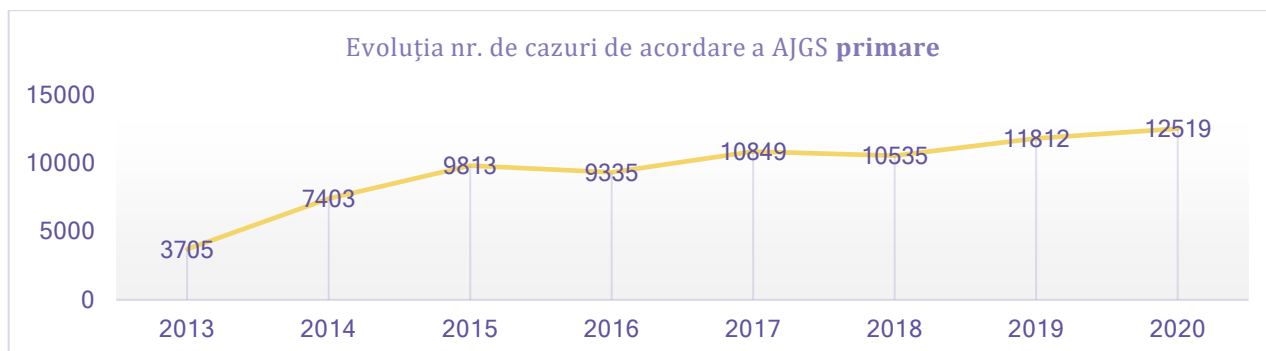
În celelalte cazuri și anume în **41 151**, a fost acordată asistența juridică calificată **ordinară** în cadrul dosarelor penale, contravenționale și civile, predominând tradițional cauzele penale cu o cotă de circa **84 %** din numărul total. Astfel, **34 563** (84 %) au constituit cauze **penale**, **2 868** (7 %) cauze **civile** și **3 720** (9 %) cauze **contravenționale**.

Cu referire la cazurile de acordare a asistenței juridice garantate de stat în dependență de nivelul de venit al solicitantului, este de menționat faptul că, în anul 2020 au fost înregistrate **505 decizii de refuz** în acordarea asistenței juridice garantate de stat, acest nr. fiind de zeci de ori mai mare decât în anii precedenți, urmare a faptului că Oficiile teritoriale sunt deja conectate la unele baze de date și pot verifica informațiile cu privire la veniturile persoanei.

Pentru acordarea **asistenței juridice calificate** au fost implicați **445 avocați** care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, **dintre care 9 avocați publici; 36 avocați specializați în cauzele cu implicarea copiilor; 13 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate pe cauze de azil; 11 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dizabilități intelectuale și psiho-sociale și 13 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor.**

Totodată, în anul 2020, **12 519** persoane au beneficiat de asistență juridică **primară** garantată de stat, ceea ce constituie cu **707** cazuri mai mult, decât în anul 2019, fiind înregistrată o creștere de circa **6 %**:

Tendința de creștere a volumului asistenței juridice primare este determinată de creșterea constantă a nr. de prestatori a acestui tip de serviciu de asistență juridică garantată de stat. Astfel, nr. de para-juriști comunitari a crescut de la **13 unități** în anul 2013 la **62 de unități** în anul 2020.

Rețeaua de para-juriști constituie în continuare principala sursă de livrare a asistenței juridice primare în localitățile rurale și urbane, altele decât cele de reședință ale oficiilor teritoriale. Prin urmare, în **9 537** cazuri, adică **76 %** din volumul total, asistența juridică primară a fost acordată de către para-juriști și în **2 982** cazuri (**24%**) de către avocații publici.

Pentru finanțarea sistemului de asistență juridică garantată de stat pentru anul 2020, Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și celor 4 Oficiilor ale sale teritoriale, de către Ministerul Justiției a fost planificată suma de **63 068 100** lei. Conform

raportului privind implementarea strategiei de cheltuieli în anul 2020 a fost realizată suma de **53 357 175,65 lei**, fiind înregistrată o economie de **9 710 924,35 lei**:

Domeniu	Buget planificat	Buget realizat	Economii/deficit
Administrarea sistemului	3 615 700	3 777 090,8	-161 390,8
Remunerarea avocaților	57 645 812	48 279 096,46	9 366 715,54
Remunerarea perajuriștilor	1 806 588	1 300 988,39	505 599,61
Total	63 068 100 lei	53 357 175,65 lei	+ 9 710 924,35 lei

Economiile înregistrate la capitolul **remunerarea avocaților** se datorează faptului că, modificările cu privire la majorarea unității convenționale, în baza căreia are loc această remunerare, au intrat în vigoare la data de 14 februarie 2020, fără a avea efect retroactiv. Astfel, pentru perioada 1 ianuarie -13 februarie 2020 au fost aplicabile tarifele vechi. Totodată, situația epidemiologică din țară a diminuat și nr. de cazuri de acordare a asistenței juridice garantate de stat.

Un alt motiv de înregistrare a economiilor la capitolul remunerarea avocaților publici și para-juriști a fost de terminat de numărul mare a unităților vacante pentru aceste poziții.

Este de remarcat că, din bugetul total, **57 645 812 lei** (ceea ce constituie circa **91 %**) au fost planificați pentru remunerarea avocaților care acordă AGJS calificată la cerere a remunerarea avocaților publici, iar suma de **1 806 588 lei** (ceea ce constituie circa **3 %**) a fost planificată pentru remunerarea para-juriștilor, astfel încât **94 %** din buget au fost planificate pentru remunerarea prestatorilor de servicii și circa **6 %** pentru administrarea sistemului.

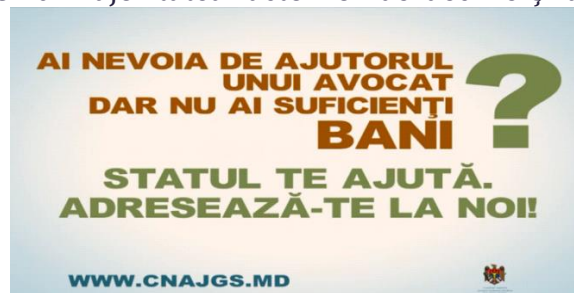
Pentru 2020 în cadrul sistemului urmau să activeze **33 de unități** de personal: 13 unități la OT Chișinău, 6 unități la OT Bălți, 4 unități la OT Cahul, 4 unități la OT Comrat și 6 unități în cadrul Aparatului administrativ al CNAJGS și cei 7 membri voluntari ai CNAJGS.

Pe parcursul anului 2020, Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (CNAJGS) **s-a întrunit în 4 ședințe ordinare și 1 ședință extraordinară**, a adoptat **23 hotărâri și 1 dispoziție** întru asigurarea funcționalității sistemului de AJGS. Este de remarcat că, în anul 2020 a avut loc schimbarea componentei CNAJGS. Astfel, noua componentă a CNAJGS și-a lansat activitatea sa, începând cu 12 noiembrie 2020.

Activitatea sistemului în anul 2020 a continuat să demonstreze o serie de tendințe pozitive:

- În ansamblu, **sistemul este funcțional**, regulile și procedurile de lucru sunt aprobate, aplicate și revizuite periodic. Este asigurat un nivel minim de resurse, care sunt valorificate cu un grad avansat de eficiență;
- **Cadrul normativ-juridic este în continuă perfecționare.** Atât cadrul legal primar, cât și cadrul normativ secundar, reflectat în regulamentele aprobate de Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (*în continuare CNAJGS*) au fost revizuite și ajustate periodic, astfel încât acestea să fie actuale, clare, consecvente și fundamentate științific;

- **Nivelul de calificare profesională a angajaților din sistem este în creștere** ca efect al autoinstruirii, instruirii continue și schimbului de experiență;
- **Gradul de vizibilitate a sistemului a sporit.** Majoritatea factorilor de decizie și a solicitanților de asistență juridică garantată de stat cunosc mecanismul de funcționare a sistemului de asistență juridică garantată de stat. Prin sporirea acțiunilor de mediatizare, sistemul devine tot mai cunoscut și potențialilor beneficiari de asistență juridică garantată de stat, în special pe cauzele non-penale;

- **Spectrul de servicii de asistență juridică garantată de stat extins.** Începând cu 1 ianuarie 2012, sistemul de AJGS acoperă toate tipurile de cauze examinate în justiție, atât cauze penale, cât și cauze non penale. Asistența juridică garantată de stat poate fi accesată, atât de cetățenii Republicii Moldova, cât și de cetățenii străini și apatrizi în cauzele ce țin de competența autorităților și instanțelor judecătorești ale Republicii

Moldova, inclusiv solicitanții de azil și refugiați.

Din anul 2013 au fost extinse serviciile de asistență juridică primară prin instituirea rețelei de parajuriști la nivel național și create premise pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat de către asociațiile obștești. În anul 2020 a fost definitivat procesul de extindere a categoriilor de beneficiari de asistență juridică indiferent de nivelul de venit, cu includerea

victimelor violenței domestice; victimelor traficului de ființe umane; victimelor torturii și relelor tratamente; solicitanților de azil și de extindere a conceptului de asistență juridică de urgență garantată de stat, fapt care permite acordarea 24/24 a asistenței juridice de urgență victimelor violenței domestice și infracțiunilor sexuale la faza depunerii plângerii. Începând cu anul 2020, AJGS se acordă și persoanelor juridice pe anumite cauze penale;

- **Volumul de asistență juridică acordată este în descreștere.** Astfel, în anul 2020, numărul total de beneficiari de asistență juridică garantată de stat a fost mai mic decât în anul 2019 cu 3 543 cazuri. Dacă, beneficiari de asistență juridică primară au fost cu 707 cazuri mai multe în comparație cu anul 2019, atunci numărul de beneficiari de asistență juridică calificată este mai mic cu **4 250** de cazuri, adică cu circa **9 %**. Această descreștere a fost influențată în mare parte de situația epidemiologică din țară înregistrată pe parcursul anului 2020. Totodată, a crescut semnificativ numărul de decizii cu privire la refuzul în acordarea AJGS, urmare a faptului că Oficiile teritoriale sunt deja conectate la unele baze de date și pot verifica informațiile cu privire la veniturile persoanei;
- **Majorarea cuantumului resurselor destinate acordării de asistență juridică persoanelor vulnerabile.** Pentru finanțarea sistemului de asistență juridică garantată de stat pentru anul 2020, Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și celor 4 Oficiilor ale sale teritoriale, de către Ministerul Justiției a fost planificată suma de **63 068 100** lei, în comparație cu cele circa 4,6 milioane lei alocate în 2009. Această creștere din ultimii peste 10 ani se datorează politicii de sporire considerabilă a spectrului de potențiali beneficiari de asistență juridică garantată de stat și racordării cuantumului retribuției pentru serviciile de AJGS la tendințele din sectorul justiției. Majorarea remunerării pentru serviciile de AJGS prestate de către avocați a constituit

principalul obiectiv strategic necesar de atins începând cu anul 2018, care a continuat și în anul 2020. În special, s-a propus aducerea unității convenționale, în bază căreia se remunerează avocații pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat, de la 20 la 50 lei, în trei etape, procesul urmând a fi definitivat în anul 2021. Prima etapă a fost majorarea unității convenționale de la 20 la 30 lei. În acest sens, au fost alocate suplimentar 11 861,6 mii lei, începând cu anul 2019. Această majorarea a devenit valabilă începând cu 1 martie 2019. Procesul a fost continuat prin majorarea unității convenționale de la 30 lei la 40 lei și de ajustare a bugetului pentru anul 2020. În acest context de către CNAJGS a fost aprobată hotărârea nr. 7 din 17 ianuarie 2020 cu privire la modificarea *Regulamentului cu privire la mărimea și modul de remunerare a avocaților pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat, aprobat prin Hotărârea nr. 22 din 19 decembrie 2008*. Procesul de racordare a unității convenționale urmează a fi finalizat în anul 2021

- **Calitatea asistenței juridice garantate de stat rămâne a fi una din prioritățile de activitate ale CNAJGS.**

În ultimii ani, s-a acordat atenție tuturor componentelor calității, inclusiv celei de accesare în sistem, elaborare de suport metodologic, standarde de calitate și instruire profesională continuă pentru prestatorii de asistență juridică garantată de stat în baza acestora.

Putem spune cu certitudine că, calitatea serviciilor juridice acordate a crescut în comparație cu situația de până în 2008. Urmare a primelor două etape din trei de racordare a cuantumului remunerației avocaților s-a reușit și motivarea financiară a acestora de a acorda asistență juridică calitativă și eficientă, în tandem cu promovarea mecanismelor de asigurare a calității;

- **Interesul actualilor și potențialilor parteneri ai CNAJGS pentru consolidarea capacității sistemului de asistență juridică garantată de stat este tot mai evident.**

Unele relații de colaborare au fost oficializate prin acorduri de colaborare, altele prin proiecte și activități comune. În particular, datorită colaborării și suportului oferit de PNUD Moldova, UNHCR Moldova, UNICEF Moldova, Ambasada SUA și Fundația Soros Moldova a fost posibilă atingerea obiectivelor de dezvoltare a sistemului de AJGS și implementarea

acțiunilor strategice. Tot mai multe organizații neguvernamentale sunt cointerestate în stabilirea de parteneriate cu CNAJGS și realizarea de activități comune. De asemenea, sistemul de AJGS prezintă interes și pentru statele străine, mai ales cele care sunt în proces de reformare a sistemului de AJGS, modelul din Republica Moldova fiind considerat unul de succes.

Cu toate acestea, se constată o serie de constrângeri și deficiențe:

- **Cadru normativ-juridic și practici cotidiene ce necesită perfecționare continuă.**

Există o serie de aspecte conceptuale, ce urmează a fi soluționate prin modificarea legislației ce vizează condițiile și procedura de acordare a asistenței juridice garantate de stat, pentru a elimina, pe de o parte, cazurile de abuz și de a facilita, pe de altă parte, accesarea sistemului de către anumite categorii defavorizate. În mod prioritar urmează a fi dezvoltat și implementat conceptul de "merit al cauzei", precum și mecanismul de

acordare a asistenței juridice ”parțial gratuite”. Cadrul normativ secundar necesită și el o actualizare și adaptare la noile realități;

- **Volumul de lucru este în permanentă creștere** datorită extinderii tipurilor de asistență juridică garantată de stat, spectrului de servicii și prestatori, activității de instruire, mediatizare și monitorizare. Această creștere nu este mereu proporțională cu resursele umane, tehnice și financiare alocate sistemului, necesitând permanent adaptări de rigoare și alocare de suport și resurse suplimentare. Identificarea și alocarea resurselor financiare conform necesităților este crucială. Prin urmare, urmează a fi evaluată capacitatea sistemului de a face față din punct de vedere a resurselor umane și a resurselor tehnice volumului de lucru existent și a sarcinilor asumate;
- **Mecanismul de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat** în cazurile prevăzute de lege urmează a fi perfecționat. În anul 2020 au fost înregistrate câteva cazuri de punere în aplicare a acestui mecanism, însă la moment sunt întâmpinate mari dificultăți în ceea ce privește identificarea cazurilor care impun recuperarea cheltuielilor, verificarea informațiilor privind veniturile beneficiarilor și motivarea deciziilor de recuperare a cheltuielilor și alte aspecte tehnice. Urmează a fi elaborat cadrul normativ secundar cu privire la reglementarea acestui mecanism;
- **Revizuirea mărimii și modului de remunerare a prestatorilor de servicii de AJGS.** Racordarea remunerării pentru serviciile de acordare a asistenței juridice calificate garantate de stat prestate de către avocați de la 20 la 50 lei urmează a fi definitivată în anul 2021. Însă, urmează a fi revizuit și quantumul remunerării fixe a avocaților publici și a para-juriștilor, care au fost aprobate în anul 2011 și 2013 corespunzător, fără a fi revizuite între timp. Prin urmare, prin hotărârea CNAJGS nr. 12 din 03.11.2011 quantumul remunerației avocaților publici a fost stabilit în mărime de **6785 lei** lunar (brut), iar prin hotărârea CNAJGS nr. 4 din 15.02.2013 quantumul remunerării para-juriștilor a fost stabilit în mărime de **1640 lei** lunar (brut). În contextul inflației și racordării parțiale a remunerației pentru serviciile avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat la cerere se impune revizuirii și acestor remunerații fixe;
- **Calitatea serviciilor de asistență juridică garantată de stat.** Tot mai mare este numărul plângerilor parvenite din partea beneficiarilor cu privire la acțiunile/inacțiunile avocaților. Urmare a examinării acestora, doar pe parcursul anului 2020 au fost adresate 23 de sesizări Comisiei pentru Etică și Disciplină din cadrul Uniunii Avocaților.

Deși, până în prezent au fost întreprinse măsuri care au vizat toate componentele calității, urmează a fi continuată activitatea de elaborare a standardelor de calitate pentru avocații care acordă asistența juridică calificată garantată de stat și instruirea continuă a avocaților în baza acestor standarde. Prioritar este elaborarea și aprobarea standardelor de calitate a serviciilor prestate de către avocați pe *cauze non-penale*. Lipsa acestora fac imposibilă la moment evaluarea dosarelor în apărare ale avocaților în cadrul procesului de monitorizare externă.

Urmează a fi îmbunătățit mecanismul de monitorizare externă a calității asistenței juridice acordate de către avocați. Experiența anterioară de aplicare a mecanismului de monitorizare externă a demonstrat existența unui șir de deficiențe tehnice și normative, care impun o revizuire și perfecționare a acestui mecanism. O primă problemă ține de contractarea experților monitori care formează componența comisiei de monitorizare externă. Deși, regulamentul spune că componența comisiei se aprobă de către CNAJGS, având un mandat nedeterminat, legislația cu privire la achizițiile publice impune ca în

fiecare an să se desfășoare un nou concurs de selectare a experților-monitori. În cadrul procedurii de achiziții publice prevalează criteriul financiar, dar când vorbim despre evaluarea calității, anume astfel de criterii precum experiența profesională și reputația ireproșabilă par a fi decisive;

- **Sistemul de acordare a asistenței juridice primare garantată de stat prin intermediul rețelei de para-juriști urmează a fi consolidat și dezvoltat.** Numărul de para-juriști în anul 2019 a ajuns la cifra de 62 de unități cu o perspectivă de creștere anuală continuă. În anul 2020 numărul de unități nu a fost extins, din cauza nr. mare de unități vacante. Însă, nu contează doar numărul para-juriștilor, ci mai sunt o serie de aspecte importante care urmează a fi clarificate pentru dezvoltarea rețelei de para-juriști, precum: definitivarea procesului de recunoaștere a profesiei de para-jurist; revizuirea mecanismului de admitere în profesie, de instruire inițială și continuă a para-juriștilor; revizuirea mecanismului de contractare și remunerare;
- **Parteneriate ale Oficiilor teritoriale și ale CNAJGS ce urmează a fi consolidate.** Deși, colaborarea CNAJGS cu diferiți actori ai sistemului de justiție (Consiliul Superior al Magistraturii, instanțele de judecată, Uniunea Avocaților, Ministerul Justiției, Procuratura, MAI, organele de urmărire penală, Avocatul poporului ș.a.) s-a îmbunătățit, totuși nu există încă o colaborare orientată sinergic spre respectul drepturilor omului în general, și a dreptului la apărare în special, în sistemul de justiție al RM.

Rezultatele activității fiecăreia din aceste instituții se prezintă în indicatori diferiți Sistemului de justiție, de acuzare și apărare, este axat pe autosuficiență funcțională și acordă o atenție sumară la insistența Oficiilor teritoriale de a promova interesele justițiabililor. Reprezentanții acuzării, care anterior confruntau problema asigurării formale cu apărător, sunt interesați, la fel ca și mulți dintre judecători, doar în soluționarea părții organizatorice, nu și a dimensiunii calitative. O comunicare mai intensă, la nivel central și local este necesară, mai ales că metodele și procedeele de lucru în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat sunt în permanentă dezvoltare, ceea ce presupune o mediatizare și informare permanentă a modalității de funcționare.

Depășirea acestor deficiențe și provocări necesită și **intervenția altor autorități publice**, cât și a partenerilor de dezvoltare ai CNAJGS.

În continuare, prezentul raport de activitate cuprinde informații referitor la:

I. Activitatea în sistemul de acordare a Asistenței Juridice Garantate de Stat în anul 2020.

II. Obiective strategice și planul de acțiuni pentru anul 2021.

I. ACTIVITATEA ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT ÎN ANUL 2020

1.1 ACTIVITATEA CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT.

Misiunea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat, în baza *Legii cu privire la AJGS nr. 198-XVI din 26.07.2007*, este protejarea dreptului la un proces echitabil, stabilit de articolul 6 al *Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale*, inclusiv asigurarea accesului liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică, prin organizarea și acordarea asistenței juridice garantate de stat, precum și diminuarea impedimentelor economico-financiare în realizarea accesului la justiție.

CNAJGS își exercită atribuțiile în baza Legii nr. 198-XVI din 26 iulie 2007 și a Regulamentului, aprobat prin ordinul Ministrului Justiției nr. 18 din 24.01.2008 (MO nr. 21-24/49 din 01.02.2008).

Conform Legii cu privire la AJGS, CNAJGS se convoacă în ședințe ordinare o dată în trimestru. În virtutea spectrului de subiecte discutate, pe parcursul anului **2020**, CNAJGS s-a întrunit în **4 ședințe ordinare** și **1 ședință extraordinară**, a adoptat **23 hotărâri**. Hotărârile CNAJGS pot fi accesate pe site-ul oficial www.cnajgs.md, la rubrica „Cadrul normativ”, „Hotărârile CNAJGS”.

Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și Oficiile sale teritoriale pe parcursul anului 2020 au fost ghidate în activitate de propriile documente de politici, precum:

- *Strategia de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2018-2020*, aprobată prin hotărârea nr. 22 din 27.12.2017.
- *Planul de acțiuni pentru anul 2020 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2018-2020*, aprobat prin hotărârea nr. 8 din 26.02.2020

Întru realizarea obiectivelor și acțiunilor prevăzute în Strategia și planul său de activitate, CNAJGS **a întreprins multiple măsuri**, în vederea realizării mai multor obiective strategice, cele mai importante fiind:

1. Obiectivul strategic: consolidarea capacității CNAJGS și a Oficiilor sale teritoriale de organizare și administrare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat:

În vederea atingerii acestui obiectiv au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- Analiza și aprobarea rapoartelor trimestriale și anuale de activitate a Oficiilor teritoriale și a datelor statistice colectate.
- Monitorizarea activității Oficiilor teritoriale ale CNAJGS și acordarea de suport instituțional.
- Revizuirea schemei de încadrare și remunerare a personalului Oficiile teritoriale și Aparatului administrativ al CNAJGS:

CNAJGS a solicitat Ministerului Finanțelor de a opera modificările de rigoare în *Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar și a completa Registrul*

funcțiilor din sectorul bugetar, prin includerea la Grupul ocupațional "Justiție (B)" din Anexa nr. 4 unui nou tabel: Tabel 3: Personalul de specialitate din domeniul asistenței juridice garantate de stat. Totodată, prin demersurile înaintate, a fost solicitată și atribuirea clasei de salarizare și coeficientului de salarizare pentru fiecare funcție în parte, ținând cont de specificul și complexitatea activității. Prin *Legea nr. 175 din 19.12.2019* propunerile de modificare au fost aprobate doar în partea ce ține de funcțiile de conducere, contabili-șefi și consilier, însă nu și în privința consultanților.

Activitatea normală a personalului din cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat a fost afectată de moratoriul stabilit de Guvern cu privire la angajarea personalului pentru locurile vacante. Prin urmare, unitățile vacante de personal nu au putut fi suplinite pe parcursul anului 2020, fapt care a impus cumulum de funcții sau a zădărnicit realizarea anumitor activități.

În legătură cu implementarea unui nou mecanism precum cel de recuperare a cheltuielilor suportate în legătură cu acordarea asistenței juridice garantate de stat nu este exclusă suplینirea statelor de personal ale Oficiilor teritoriale. În aceste sens se planifică evaluarea necesităților de personal și ajustare după caz.

- Ridicarea nivelului de calificare profesională a angajaților din sistem ca efect al autoinstruirii, instruirii continue și schimbului de experiență.

În cadrul parteneriatului dintre CNAJGS și ABA Rolli, au fost organizate mai multe sesiuni de instruire pentru personalul din cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat.

Astfel, în perioada anilor 2019 - 2020 s-au desfășurat 5 ateliere de instruire cu tematica:

- "Discurs public și comunicare" ;
- "Tehnici de scriere a documentelor oficiale";
- "Tehnici de comunicare eficientă cu mass media și instrumente de informare a beneficiarilor prin intermediul rețelelor de socializare";
- „Evaluarea abilităților și necesităților TIC ;
- „Securitatea Digitală”.

La instruirii au participat coordonatorii, consultanții și contabilii Oficiilor teritoriale și din cadrul Aparatului administrativ al CNAJGS.

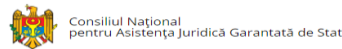
- Elaborarea, aprobarea și prezentarea raportului de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2019.
- Elaborarea planului de activitate de implementare a Strategiei CNAJGS pentru anul 2020.

- Optimizarea performanței sistemului de evidență automatizată a datelor statistice:

Sistemul de evidență automatizată a datelor statistice a fost optimizat în continuare. La moment, sistemul este accesibil, atât pentru specialiștii din cadrul Oficiilor teritoriale, cât și pentru avocați și para-juriști, precum și pentru publicului larg. Oricine este interesat referitor la AJGS acordată, poate vizualiza informația statistică online. Este suficient accesarea link-ului: <http://statistica.cnajgs.md> ca mai apoi în baza unor criterii prestabilite de utilizator, specificate în cerere, în dependență de segmentul selectat poate fi vizualizată informația.

Baza de date este complexă și permite selectiv, și detaliat, accesul imediat, la orice tip de statistică cu privire la serviciile de asistență juridică calificată garantată de stat, acordată.

Sistemul permite generarea automată a deciziilor, colectarea și sistematizarea automată, pe criteriile prestabilite a datelor statistice necesare dezvoltării sistemului de AJGS, în același timp duce la optimizarea schimbului de date dintre OT ale CNAJGS, facilitează munca angajaților, constituind o bază de date centralizată a activității OT ale CNAJGS.

Statistica CNAJGS

Specificare cerere

General

Perioada
de la 2016 | Ian | 31 | până la 2017 | Ian | 31

Localitatea
Republica Moldova

Solicitare asistență

Tipul asistenței Etapa procesuală Temeiul desemnării
...

Baza legală

Articol Aliniat Litera

Solicitant

Organul solicitant
...

servicii.

În anul 2018 sistemul de evidență automatizată a datelor statistice a fost dezvoltat prin crearea de module noi în ceea ce privește activitatea avocaților (*cabinetul avocatului*), precum și un modul nou de evidență a activității para-juriștilor (*cabinetul para-juristului*), servind un bun prilej de a trece la o nouă modalitate de evidență a activității prestatorilor de

Astfel, începând cu 1 septembrie 2019, raportarea activității de către avocat se face obligatoriu doar în format electronic. Acest lucru facilitează foarte mult, atât activitatea avocaților, cât și cea a Oficiilor teritoriale, rapoartele fiind depuse și procesate mai rapid, scutind avocații de cheltuieli legate de deplasări și servicii poștale și economisind timpul acestora. Această modalitate de operare a fost stabilită prin hotărârea CNAJGS nr. 9 din 29.03.2019 și implementată, începând cu 01.09.2019. Mai multe detalii: <https://www.youtube.com/watch?v=96skq-h0qZ8>

În anul 2020 a fost testat un nou instrument digital, și anume – semnătura digitală a avocaților. Această inovație are drept scop oficializarea rapoartelor electronice depuse de către avocat și responsabilizarea acestora în procesul de raportare a activității.

- Revizuirea cadrului normativ ce vizează domeniul asistenței juridice garantate de stat și promovarea modificărilor:

Pe parcursul anului 2020 au fost operate câteva modificări esențiale în *Legea 198 cu privire la asistența juridică garantată de stat*. Prin completarea art. 28 din Lege a fost extins conceptul de asistență juridică de urgență. Prin urmare, acest tip de asistență juridică gratuită se acordă 24/24 și persoanelor în privința cărora s-au săvârșit infracțiuni împotriva vieții sexuale sau violența în familie la etapa depunerii cererii la organul de urmărire penală.

Totodată, în anul 2020 a fost definitivat procesul de extindere a categoriilor de beneficiari de asistență juridică indiferent de nivelul de venit, cu includerea victimelor violenței domestice, victimelor traficului de ființe umane, victimelor torturii și relexor tratamente, solicitanților de azil.

- Identificarea unor surse adiționale pentru asistența juridică garantată de stat:

În mod special, de către partenerii de dezvoltare ai CNAJGS, precum Fundația Soros Moldova, Asociația Națională a Para-juriștilor din Moldova, Uniunea pentru prevenirea HIV și Reducerea Riscurilor (UORN,) ABBA Rolli, Organizația Internațional pentru Migrație ș.a. au fost suportate cheltuielile legate de instruirile avocaților, para-juriștilor și angajaților din cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat pe parcursul anului 2020.

De asemenea, a fost acordat și suport sub formă de

- consultanță;
- elaborarea de ghiduri și alte materiale de suport pentru avocați și parajuriști;
- susținerea campaniilor de mediatizare;
- organizarea diferitor evenimente dedicate asistenței juridice garantate de stat, atât la nivel național, cât și la nivel internațional.

- Dezvoltarea mecanismului de acces la bazele de date pentru verificarea capacității de plată a solicitanților de asistență juridică garantată de stat:

Urmare a acordurilor încheiate între Oficiile teritoriale ale CNAJGS și Agenția de Guvernare Electronică, care deține datele platformei MCONNECT, la moment pot fi accesate următoarele baze de date:

- Registrul IFS,
- Registrul CNAS,
- Registrul de evidență a populației.

Acest fapt a dus la creșterea numărului de refuzuri motivate în acordarea asistenței juridice garantate de stat pe criteriu financiar, diminuând abuzurile. Astfel, pe parcursul anului 2020 au fost emise 505 astfel de decizii. Însă, această măsură este valabilă doar pentru solicitanții care își declară veniturile, informațiile cu privire la ele regăsindu-se în bazele de date.

- Implementarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat:

În anul 2018, pentru prima dată a fost pus în aplicare mecanismul de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat în cazurile prevăzute de lege.

Acest proces decurge anevoios, iar mecanismul urmează a fi încă perfecționat, atât la nivel normativ, cât și la nivel practic.

În anul 2020 au fost înregistrate câteva cazuri de punere în aplicare a acestui mecanism.

Însă, la moment mai sunt întâmpinate dificultăți în ceea ce privește identificarea cazurilor care impun recuperarea cheltuielilor, verificarea informațiilor privind veniturile beneficiarilor, care nu și declară veniturile și motivarea deciziilor de recuperare a cheltuielilor și alte aspecte tehnice. Urmează a fi elaborat cadrul normativ secundar cu privire la reglementarea acestui mecanism.

2. Obiectivul strategic: diversificarea spectrului de servicii de asistență juridică garantată de stat:

În vederea atingerii acestui obiectiv au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- Consolidarea și dezvoltarea rețelei de para-juriști în localitățile rurale și urbane:

În anul 2020 numărul de unități de para-juriști nu a fost extins. Astfel, prin Hotărârea CNAJGS nr. 5 din 26 februarie 2019 rețeaua națională de para-juriști a fost suplinită cu încă 10 unități, fiind extinsă la un număr total de **62 de unități**. În anul 2020 s-a decis de a nu extinde nr. de unități, dat fiind faptul că exista un număr mare de unități vacante. Parajuriștii rămân în continuare a fi principalii prestatori de asistență juridică primară în localitățile rurale.

În anul 2020, CNAJGS a continuat parteneriatul cu Asociația Obștească „Uniunea pentru Prevenirea HIV și Reducerea Riscurilor din Moldova” (UORN). Astfel, pe parcursul anului 2020, UORN cu suportul Fundației Soros-Moldova și în parteneriat cu CNAJGS, a dezvoltat și consolidat o rețea de parajuriști specializați din mediul reprezentanților comunităților vulnerabile, în vederea sporirii accesului la asistență juridică primară pentru restul membrilor comunităților.

comercial, etc.

Această activitate a fost realizată în cadrul proiectului „Abilitarea juridică a comunităților vulnerabile prin susținerea activității rețelei de parajuriști specializați în Republica Moldova”, care are drept scop îmbunătățirea accesului la servicii de asistență juridică specializată pentru grupurile vulnerabile specifice: persoane care trăiesc cu HIV/SIDA, utilizatorii de droguri, lucrătorii sexului

Serviciile para-juriștilor specializați au fost realizate după modelul aprobat de CNAJGS, ajustând modelul la necesitățile specifice acestor grupuri vulnerabile. Astfel, pornind în cadrul instruirii inițiale la începutul anului 2018 cu 25 parajuriști specializați s-a reușit a menține pe parcursul anului 2020 activitatea a 17 parajuriști, care își desfășoară curent activitatea conform rigorilor CNAJGS.

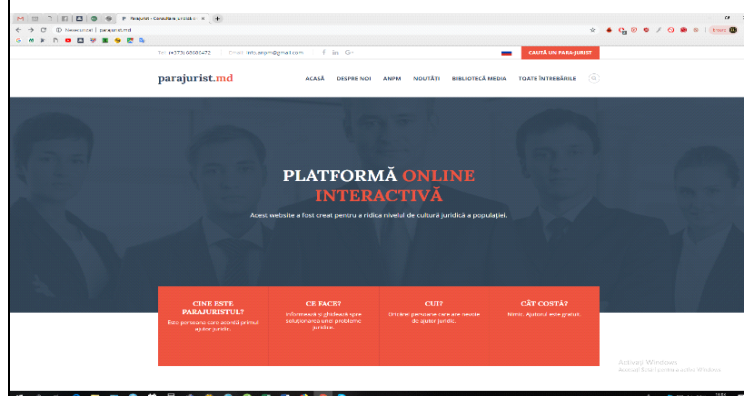
Обращение
за правовой помощью

Rezultatele cantitative și calitative obținute în perioada 2018-2020 creează premise favorabile pentru integrarea rețelei experimentale de parajuriști specializați în cadrul rețelei naționale de parajuriști.

- Dezvoltarea și susținerea platformei on-line de asistență juridică primară (**parajurist.md**):

Această pagină a fost creată pentru a răspunde necesității de educație juridică în rândul populației Republicii Moldova, dar și pentru procesul de auto-instruire a parajuriștilor. Site-ul se adresează publicului larg, fără restricții și gratuit.

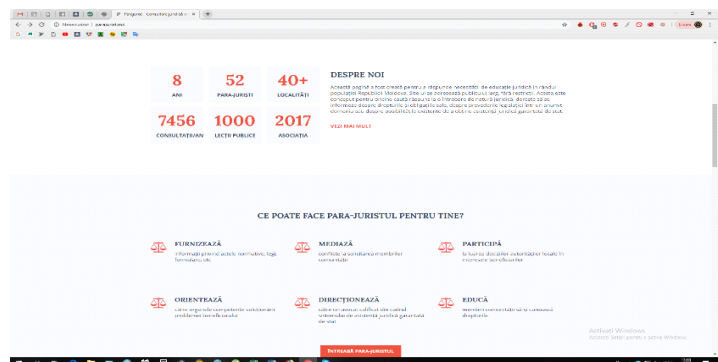
Acest portal a fost conceput pentru oricine, care caută răspuns la o întrebare de natură juridică, dorește să se informeze despre drepturile și obligațiile sale, despre prevederile legislației într-un anumit domeniu sau despre posibilitățile existente de a

obține asistență juridică garantată de stat. Scopul acestei platforme web este de a reacționa prompt la necesitățile juridice ale populației indiferent de nivelul veniturilor beneficiarilor. Serviciile sunt prestate gratuit, atât prin intermediul acestui portal, cât și prin consultațiile în persoană

la biroul în care para-juristul își desfășoară activitatea în comunitate.

Portalul vine în ajutorul cetățenilor Republicii Moldova cu o bibliotecă media, în care aceștia pot obține informații privind cele mai frecvente întrebări și răspunsuri juridice din varii domenii de interes, precum și noutățile juridice lunare. Toată echipa de para-juriști este conectată la platformă pentru a oferi primul ajutor juridic.

- Menținerea și dezvoltarea parteneriatelor de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești specializate:

În anul 2020 CNAJGS a continuat parteneriatele cu asociațiile obștești, precum:

- **Centrul de Drept al Avocaților** – specializat în acordarea asistenței juridice refugiaților și solicitanților de azil;
- **Centrul de Drept al Femeilor** – specializat în acordarea asistenței juridice victimelor violenței domestice;
- **Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dezabilități** – specializat în acordarea asistenței juridice persoanelor cu dizabilități;
- **Clinica Juridică Universitară Bălți.**

În baza acestor colaborări, are loc acordarea asistenței juridice primare și calificate, inclusiv, prin referirea unor cazuri către sistemul de AJGS și invers, fiind instituit un sistem de referire reciprocă a solicitanților de asistență juridică.

3. Obiectivul strategic: îmbunătățirea calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat.

Aspectul calității serviciilor de AJGS și-a păstrează importanța în cadrul determinării priorităților de activitate ale CNAJGS în anul 2020. Pornind de la ideea că, nivelul de calitate al asistenței juridice determină și calitatea actului de justiție, asistența juridică fiind parte integrantă a procesului de înfăptuire a justiției și de la faptul că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, în repetate rânduri că, lipsa asistenței sau o asistență juridică necalitativă (teoretică și iluzorie) pune la dubii procesul echitabil, **asigurarea calității asistenței juridice garantate de stat** reprezintă pentru CNAJGS unul din obiectivele majore în activitatea sa.

Pornind de la aceste deziderate, în vederea atingerii obiectivului ce vizează îmbunătățirea calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat, în anul 2020 au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea ghidurilor metodologice și aprobarea standardelor de calitate pentru avocații care acordă asistența juridică garantată de stat pentru anumite tipuri de cauze:

În cadrul proiectului „Consolidarea Răspunsului Guvernului la Fenomenul Traficului de Ființe Umane și Îmbunătățirea Protecției Victimelor Traficului și Martorilor în RM”, a cărui partener de implementare și beneficiar este CNAJGS, una din activitățile planificate a fost definitivarea elaborării unui *Ghid pentru avocații care acordă asistență juridică garantată de stat victimelor traficului de ființe umane*. Ghidul a fost elaborat de către avocați și psihologi specializați în asistența victimelor traficului de ființe umane și propus CNAJGS spre avizare. Ghidul va fi editat și distribuit în rândurile avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat, iar în baza lui au fost deja organizate instruirii pentru avocați.

De asemenea, a fost continuat procesul de elaborare și definitivare a standardelor de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică calificată pe cauze cu implicarea persoanelor cu dezabilități intelectuale și psihosociale.

- Instruirea și asistenta metodică continuă a persoanelor autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat, avocați și parajuriști:

Procesul de instruire a fost afectat de situație epidemiologică din țară, astfel numărul de instruirii fiind mai redus decât în anii precedenți, iar toate instruirile au fost realizate în exclusivitate on-line.

În 2020 para-juriștii au beneficiat de 3 cursuri de instruire on-line, organizate în parteneriat cu Millennium DPI Partners în cadrul proiectului “Accesul la Justiție în Moldova”, de care au beneficiat aproximativ 40 para-juriști, după cum urmează:

1. Dreptul de autor de la norme tradiționale la specificul din era internetului”;
2. “Sistemul informațional judiciar. Accesul la informația judiciară”;
3. “Relații armonioase și non-conflictuale în procesul acordării asistenței juridice: specific și particularități în comunicare în funcție de litigiu și beneficiar”.

De asemenea, în parteneriat cu Asociația Obștească “Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități” a fost organizat un training în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități la care au participat și para-juriștii.

Rata para-juriștilor instruiți în cadrul programului de formare în ultimii ani nu este de 100%. Rata scăzută este determinată de fluxul de cadre în rândul para-juriștilor, lipsa de timp și a mijloacelor financiare legate de deplasarea para-juriștilor la instruire, refuzul angajatorilor de acorda concediu pentru perioada instruirilor. În legătură cu aceasta, se examinează oportunitatea instruirii para-juriștilor la distanță.

Pe parcursul anului 2020 se constituie un parteneriat dintre CNAJGS, Asociația Națională a Para-juriștilor din Moldova, Fundația Soros Moldova și Agenția pentru Guvernare Electronică, care va avea drept scop elaborarea unei platforme on line de instruire inițială a parajuriștilor. Această platformă va permite oricărui doritor de a trece cursul de instruire inițială, care se va finaliza cu eliberarea unui certificat.

În anul 2020, în colaborare cu partenerii de dezvoltare au fost organizate un sir de instruire/ateliere pentru avocații care acordă asistență juridică garantată de stat, în urma cărora au fost instruiți circa 300 avocați.

Astfel, în colaborare cu Institutul Național al Justiției au fost desfășurate 2 sesiuni de instruire pe următoarele tematici:

- “Moștenirea din perspectiva novațiilor aduse Codului Civil”;
- “Drepturile reale în contextul modificărilor Codului Civil”;
- “Eliberarea condiționată înainte de termen și reducerea termenului pedepsei pentru condiții inumane de detenție”;
- “Măsuri de protecție a copiilor victime a abuzului sexual ”;
- “Apărarea drepturilor beneficiarilor de asistență juridică garantată de stat în fața CEDO ”;
- “Standartele art. 5 CEDO în procesul de aplicare a măsurilor preventive. Rolul avocatului. Jurisprudența CtEDO în cauzele moldovenești”.

De asemenea, în parteneriat cu Consiliul Europei a fost organizat un curs de instruire cu tematica „Accesul la justiție pentru femei, victime ale violenței și un atelier de lucru cu tematica: „Argumentarea juridică în sensul apărării, în cazurile cu privire la arestarea preventivă”.

În parteneriat cu *Millennium DPI Partners* în cadrul proiectului “*Accesul la Justiție în Moldova*” au fost organizate trei instruirii pe următoarele tematici:

- “*Dreptul de autor de la norme tradiționale la specificul din era internetului*”,
- “*Sistemul informațional judiciar. Accesul la informația judiciară*” și
- “*Relații armonioase și non-conflictuale în procesul acordării asistenței juridice: specific și particularități în comunicare în funcție de litigiu și beneficiar*”.

De asemenea, în colaborare cu *Organizația Internațională pentru Migrație* au fost organizate două ateliere de lucru/instruirii pentru avocații care acordă asistență juridică garantată de stat victimelor traficului de ființe umane.

- Actualizarea listelor avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat, inclusiv a celor specializați.
- Efectuarea vizitelor în teritoriu și realizarea întrunirilor cu partenerii CNAJGS și ai Oficiilor teritoriale, realizarea întâlnirilor tematice cu Uniunea Avocaților dedicate asigurării calității asistenței juridice garantate de stat, susținerea Uniunii Avocaților în procesul de monitorizare a respectării standardelor profesionale de activitate de către avocați.
- Analiza notelor informative privind deficiențele în sistemul de justiție a Republicii Moldova ce au tangență cu dreptul la apărare prezentate de către avocații publici.
- Expedierea notelor informative partenerilor CNAJGS și ai Oficiilor teritoriale referitor la situația actuală în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- Monitorizarea trimestrială și evaluarea simestrială a calității serviciilor de asistență juridică primară garantată de stat acordată de para-juriști.
- Monitorizarea internă a calității serviciilor de asistență juridică calificată garantată de stat acordată de către avocați.

Pe parcursul anului 2020, de către Oficiile teritoriale ale CNAJGS, în ordinea procedurii de monitorizare internă au fost monitorizați 80 de avocați care acordă asistență juridică garantată de stat. Dintre care, 51 avocați au fost evaluați cu calificativul „foarte bine”, iar 26 avocați au fost evaluați cu calificativul „bine” și 3 avocați cu calificativul „insuficient”.

Tot mai mare este nr. de plângeri adresate de către avocați cu privire la acțiunile/inacțiunile avocaților. Urmare a procesului de monitorizare internă și examinare a plângerilor, au fost adresate 23 sesizări Comisiei pentru Etică și Disciplină din cadrul Uniunii Avocaților în legătură cu presupusele încălcări ale avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat. Urmare a examinării a 5 din ele, Comisia nu a constatat careva încălcări.

4. Obiectivul strategic: asigurarea transparenței de funcționare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat și a accesului de informație cu caracter juridic și consolidarea parteneriatelor.

În vederea atingerii acestui obiectiv au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- Plasarea informației relevante pe pagina web a CNAJGS;
- Informare a publicului cu privire la asistența juridică garantată de stat și modul de accesare a acesteia;
- Dezvoltarea și consolidarea parteneriatelor:

Pentru asigurarea funcționalității sistemului de AJGS, în vederea acordării asistenței juridice efective, îmbunătățirea calității serviciilor de asistență juridică acordate și instituirea noilor mecanisme de acordare a AJGS, CNAJGS a colaborat cu autoritățile din cadrul sistemului de justiție:

- Uniunea Avocaților,
- Institutul Național al Justiției,
- Consiliul Superior al Magistraturii, instanțele de judecată,
- Procuratura Generală,
- Inspectoratul General al Poliției,
- Avocatul poporului,

și cele ale administrației publice centrale

- Ministerul Justiției,
- Ministerul Finanțelor,
- Ministerul Afacerilor Interne,
- Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale,
- Agenția pentru Guvernare Electronică.

În acest context, pe parcursul anului 2020, CNAJGS a adresat autorităților menționate mai multe demersuri, note informative etc. Colaborarea CNAJGS cu diferiți actori ai sistemului de justiție este una bună, se încearcă a stabili o comunicare mai intensă, la nivel central și local, mai ales că metodele și procedeele de lucru în sistemul de acordare a AJGS sunt în permanentă dezvoltare, ceea ce presupune o mediatizare și informare permanentă a modalității de funcționare.

Deși, colaborarea CNAJGS cu diferiți actori ai sistemului de justiție s-a îmbunătățit, totuși nu există încă o colaborare orientată sinergic și clar spre respectul drepturilor omului în general, și a dreptului la apărare în special, în sistemul de justiție al RM.

Rezultatele activității fiecăreia din aceste instituții se prezintă în indicatori diferiți. Sistemul de justiție, de acuzare și apărare, este axat pe auto suficientă funcțională și acordă o atenție sumară, la insistența Oficiilor teritoriale, de a promova interesele justițiabililor. Reprezentanții acuzării, confruntă problema asigurării formale cu apărător, fiind interesați, la fel ca și mulți dintre judecători, doar în soluționarea părții organizatorice, nu și a dimensiunii calitative. O comunicare mai intensă, la nivel central și local este necesară, mai ales că metodele și procedeele de lucru în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat sunt în permanentă dezvoltare, ceea ce presupune o mediatizare și informare permanentă a modalității de funcționare.

Colaborarea Oficiilor teritoriale ale CNAJGS cu reprezentanții organelor de drept are loc permanent. De activitatea întreprinsă în comun, depinde promptitudinea asistenței juridice acordate, rapiditatea preluării solicitării și asigurării bănuitalui, învinuitului, inculpatului în

procesul penal cu un apărător în persoana avocaților care acordă AJGS. Remedierea unor neajunsuri sau abateri întâlnite în procesul de colaborare, sunt înlăturate prin organizarea întrunirilor periodice cu reprezentanții organelor de drept și discutarea problemelor în cadrul meselor rotunde. Astfel în anul 2020, coordonatorii Oficiilor teritoriale au organizat întruniri cu reprezentanții organelor de poliție, procuraturii, instanțelor de judecată și cu avocații din raioane, în care au fost constatate deficiențe în activitate și identificate soluții viabile.

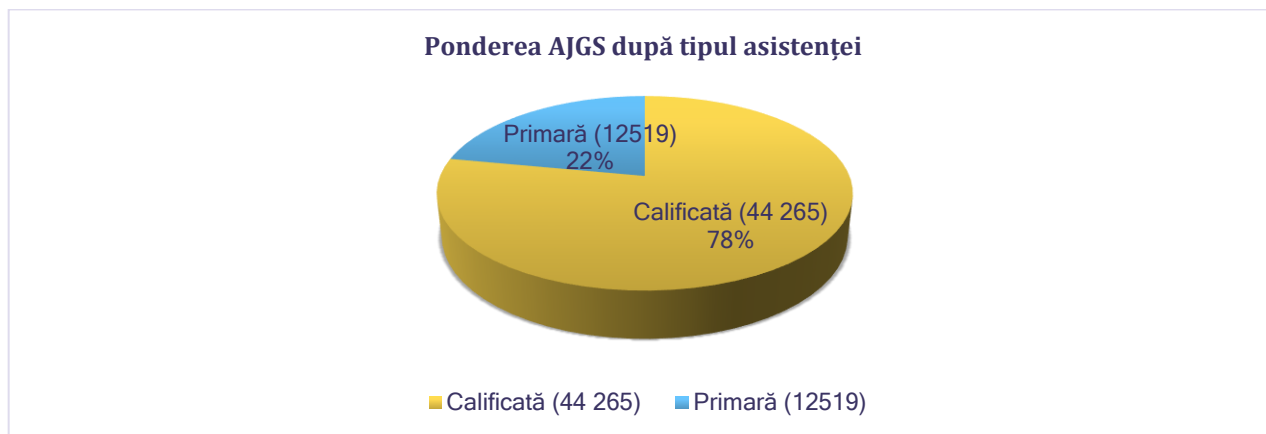
1.2 ACTIVITATEA OFICIILOR TERITORIALE ALE CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT ȘI PERSOANELOR AUTORIZATE

1.2.1 Date generale privind volumul AJGS acordate pe parcursul anului 2020

Oficiile teritoriale ale CNAJGS își exercită atribuțiile în baza *Legii nr.198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la AJGS* și a *Regulamentului funcționării Oficiilor Teritoriale ale CNAJGS*, aprobat prin Hotărârea CNAJGS nr. 15 din 30 iulie 2008 (Monitorul Oficial nr. 160-161 art. nr. 463 din 22 august 2008). Fiecare Oficiu teritorial este condus de un coordonator, având angajați câte un contabil și mai mulți consultanți. Jurisdicția teritorială a oficiilor teritoriale coincide cu jurisdicția Curților de Apel. Cele patru Oficii teritoriale au sediul în Chișinău, Bălți, Cahul și Comrat.

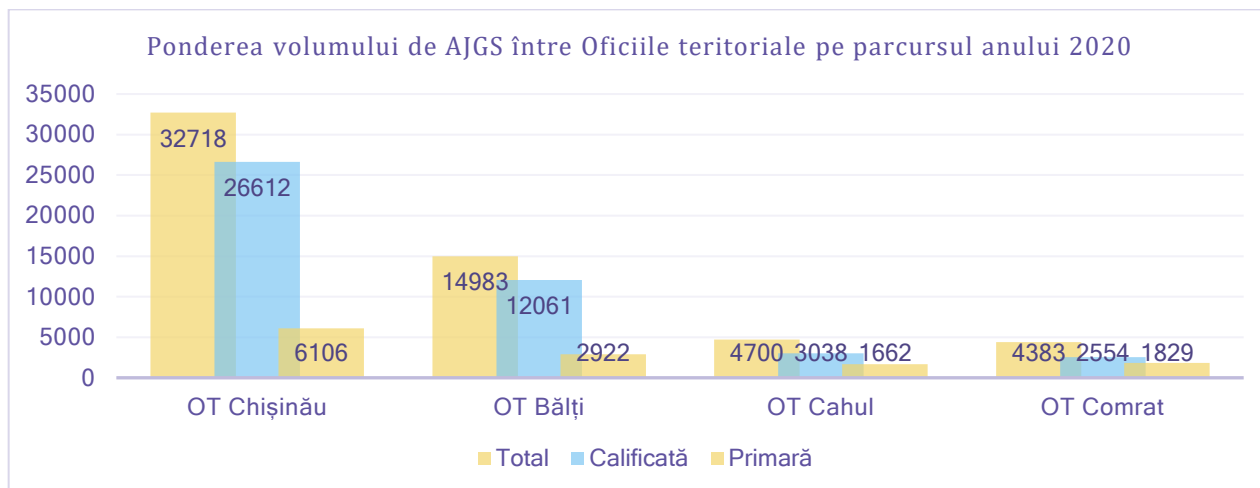
Pe parcursul anului **2020**, au fost înregistrate **în total 56 784** de cazuri de acordare a asistenței juridice garantată de stat, ceea ce constituie cu 3 543 cazuri mai puțin, decât în anul 2019.

Din numărul **total** de **56 784** cazuri, **44 265** au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** și **12 519** au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **primare**:

Astfel, ponderea asistenței juridice **calificate** este de **78 %** din întregul volum, iar asistenței juridice **primare** îi revine **22%**.

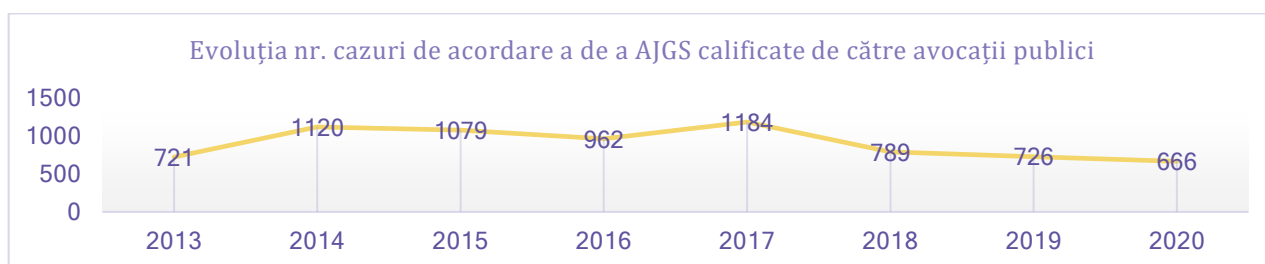
Din punct de vedere al timpului, asistența juridică garantată de stat a fost înregistrată constant în cele 4 trimestre al anului 2020, cel mai mare nr. de cazuri fiind înregistrat în trimestrul 3, iar din punct de vedere al repartizării volumului de asistență acordate între Oficiile teritoriale, înregistrăm o pondere diversificată:

1.2.2 Date cu privire la AJGS calificată acordată pe parcursul anului 2020

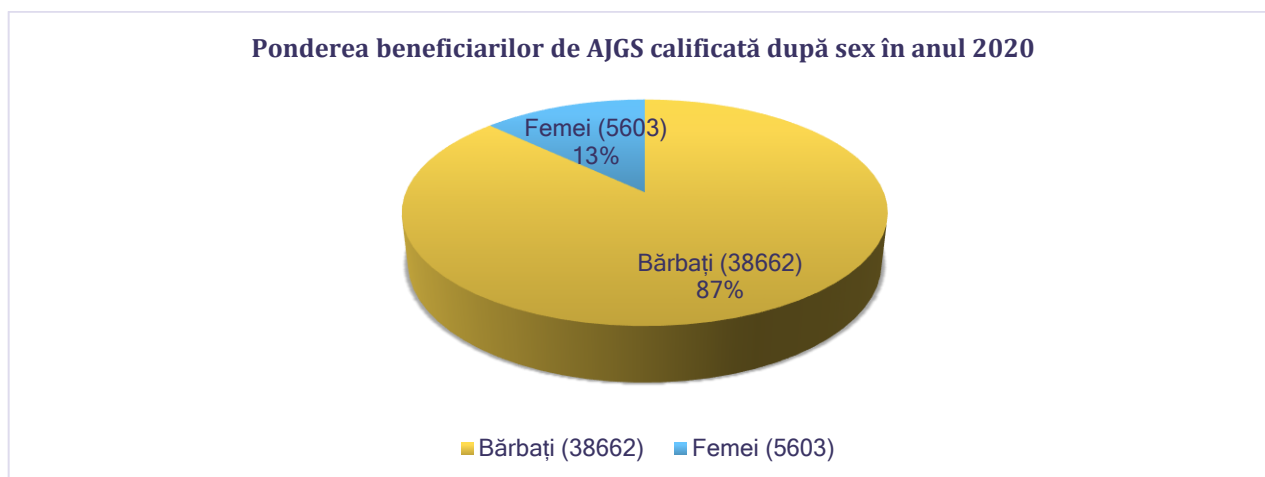
După cum s-a menționat, în anul **2020** au fost înregistrate **44 265** cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate**. În comparație cu anul 2019, numărul de beneficiari este mai mic cu **4 250** de cazuri, adică cu circa **10 %**.

În anul 2020, **avocații publici** au acordat asistență juridică calificată garantată de stat pe un număr de **666 cauze**, ceea ce constituie **2 %** din volumul total de AJGS calificată:

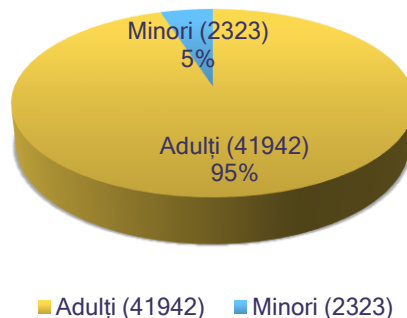
Numărul mai scăzut de cauze în ultimii ani se datorează și numărului mare de unități vacante de avocați publici. Astfel, în ultimii ani din cele 18 unități, efectiv au activat doar 9 avocați publici.

Din nr. total de 44 265 de cazuri, în **38 662** de cazuri beneficiarii de asistență juridică calificată au fost **bărbați**, iar în **5 603** cazuri beneficiarii au fost **femei**:

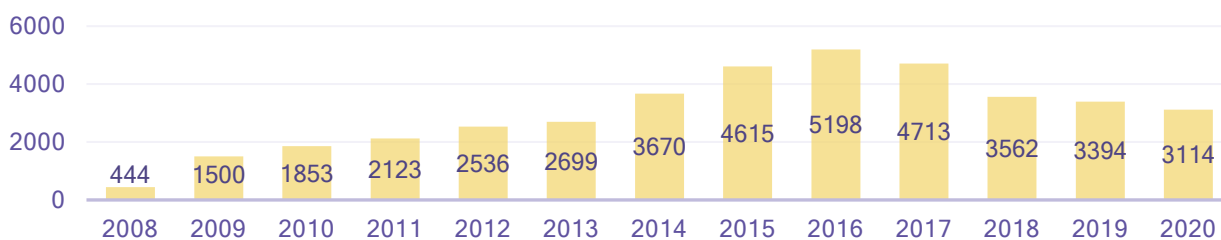
În același timp, din nr. total de 44 265 de cazuri, în **41 942** de cazuri beneficiarii de asistență juridică calificată au fost **adulți**, iar în **2 323** cazuri beneficiarii au fost **minori**:

Ponderea beneficiarilor de AJGS calificată după vârstă în anul 2020

Din numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** în **3 114** cazuri a fost acordată asistența juridică de **urgență**, ceea ce constituie cu **280** cazuri mai puține decât în anul 2019. Ponderea asistenței juridice de urgență din volumul **total** de asistență juridică calificată garantată de stat a constituit circa **7%**:

Evoluția nr. de cazuri de acordare a AJGS de urgență din momentul lansării sistemului

În celelalte cazuri și anume în **41 151**, a fost acordată asistența juridică calificată **ordinară** în cadrul dosarelor penale, contravenționale și civile, predominând tradițional cauzele penale cu o cotă de circa **84%** din numărul total. Astfel, **34 563** au constituit cauze **penale**, **3 720** cauze **civile** și **2 868** cauze **contravenționale**.

Cu referire la cazurile de acordare a asistenței juridice garantate de stat în dependență de nivelul de venit al solicitantului, este de menționat faptul că în anul 2020 au fost înregistrate **505 decizii de refuz** în acordarea asistenței juridice garantate de stat, acest nr. fiind de zeci de ori mai mare decât în anii precedenți, urmare a faptului că Oficiile teritoriale sunt deja conectate la unele baze de date și pot verifica informațiile cu privire la veniturile persoanei.

Combaterea abuzurilor de acordare a AJGS poate avea loc și prin introducerea unui plafon la nr. de cauze civile, *per capito*, pentru care ar putea fi desemnat un avocat pe parcursul unui an calendaristic, așa cum este spre exemplu în Ucraina. În acest sens, CNAJGS preconizează înaintarea unui demers de modificare a *Legii cu privire la asistența juridică garantată de stat*.

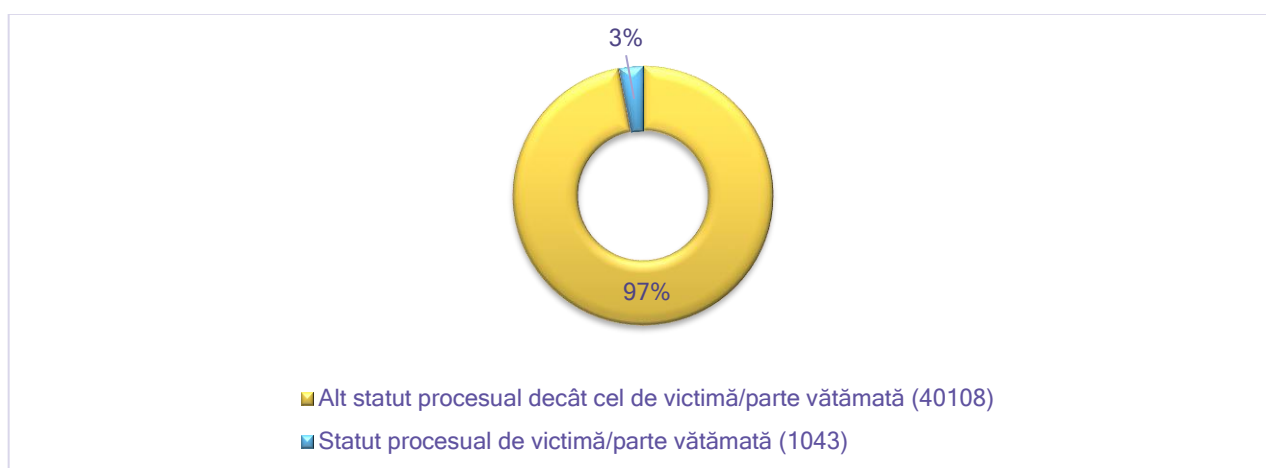
O altă măsură ar fi dezvoltarea conceptului de **"merit al cauzei"**, care nu este altceva decât o expertiză juridică a perspectivei de succes a unei cauze civile, prin prisma mai multor criterii, precum:

- Materialul probator;
- Termenii de prescripție;
- Valoarea acțiunii;

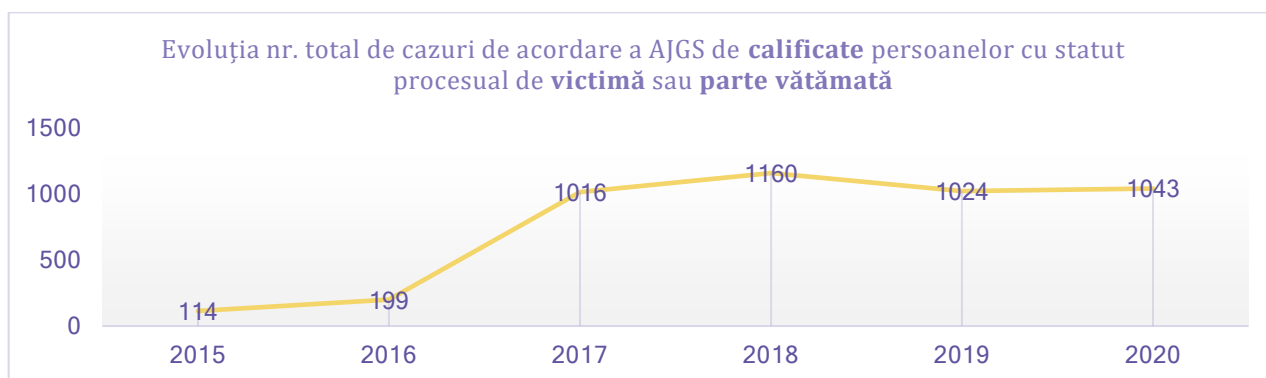
- Complexitatea cauzei;
- Natura pretențiilor;
- Ș.a.

Unele criterii se regăsesc deja în lista temeiurilor de refuz în acordarea AJGS prevăzute de Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, altele urmează a fi introduse. De asemenea, urmează a fi decis și factorul de decizie care va efectua această expertizare prealabilă a perspectivei de succes a unei cauze civile.

Din numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate ordinare**, în **1043** cazuri beneficiarii au avut statut de **victimă sau parte vătămată**, ceea ce constituie circa **3 %** din volumul total:

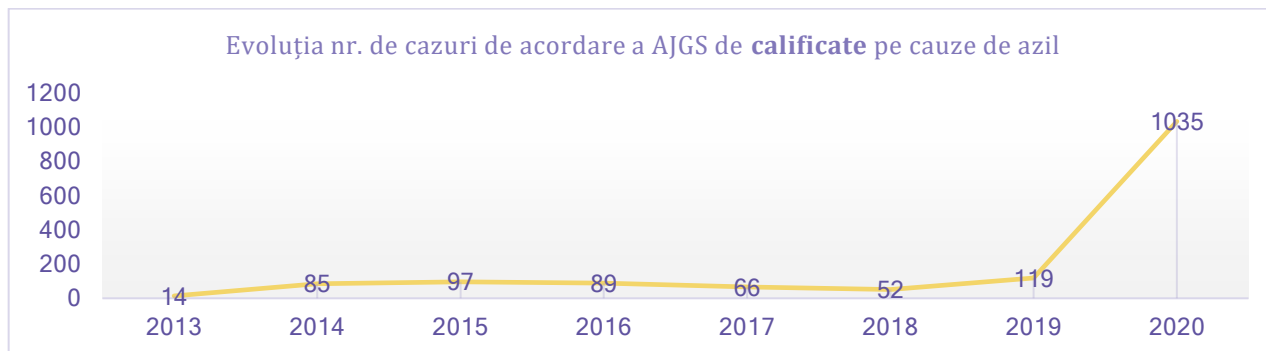
Nr. mic de beneficiari cu statut de victimă/parte vătămată este determinat de faptul că, aceste persoane dispun de dreptul la asistența juridică garantată de stat doar din momentul în care obțin oficial statutul procesual de victimă/parte vătămată și doar dacă nu dispun de mijloace financiare suficiente. Prin urmare, nu este suficientă simpla solicitare a asistenței juridice garantate de stat, ci este obligatoriu să fie justificat statul procesual, prezentând ordonanța și efectuarea testului financiar.

Urmare a modificărilor operate în legislației pe parcursul anului 2020, au fost create premise bune în vederea asigurării despre accesului timpuriu a presupuselor victime ale infracțiunii la asistența juridică garantată de stat necesară pentru depunerea plângerii în vederea pornirii urmăririi penale. În acest sens, cele mai vulnerabile sunt victimele violenței domestice, victimele infracțiunilor sexuale. Prin urmare, suntem în așteptarea creșterii nr. de beneficiari de AJGS cu statut de victimă în anul ce urmează.

Din numărul total de **1043** cazuri de asistență juridică garantată de stat acordată victimelor, **996** au constituit cazuri de acordare asistenței juridice **victimelor violenței domestice**, inclusiv copii.

În anul 2020 au fost înregistrate **1035** cazuri de acordare a asistenței juridice calificate pe cauze de azil, fiind înregistrat cel mai mare nr. din 2013 încoace:

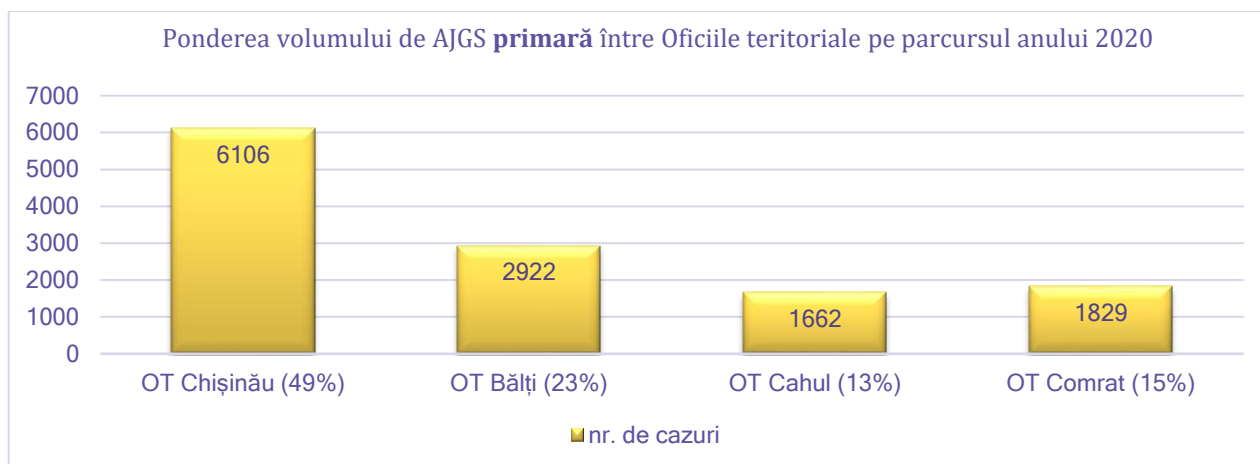
Asistența juridică calificată a fost acordată de către avocații specializați în acordarea asistenței juridice pe cauze de azil. În asemenea tipuri de cauze, beneficiarii de asistență au fost cetățeni străini sau apatrizi cu statut de:

- beneficiari de protecție temporară (864 cazuri),
- beneficiari de protecție umanitară (139 cazuri),
- refugiați (12 cazuri),
- solicitanți de azil (20 cazuri).

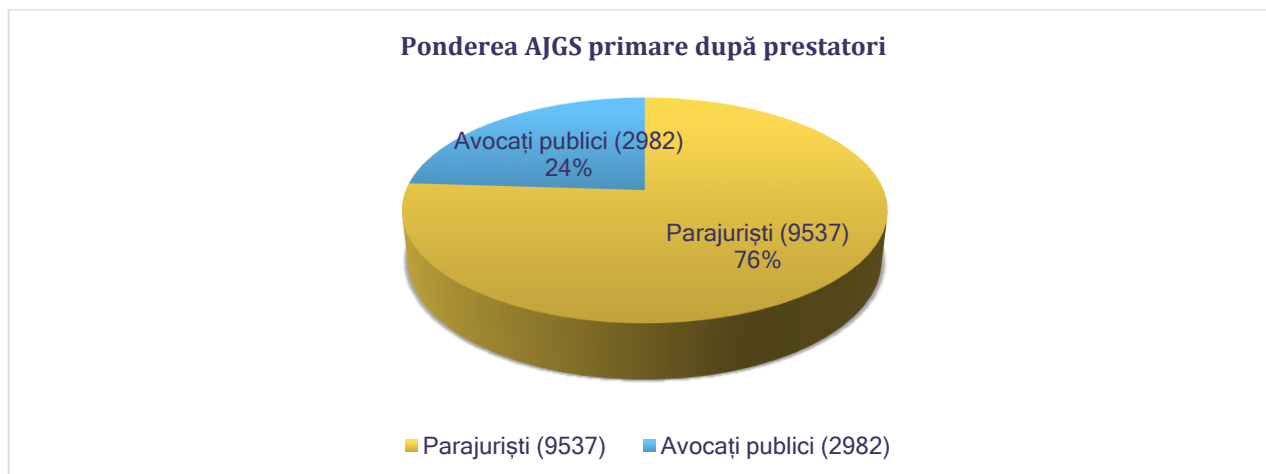
1.2.3 Date cu privire la AJGS primară acordată pe parcursul anului 2020.

În anul 2020 au fost înregistrate **12 519** cazuri de acordare a asistenței juridice **primare** garantate de stat, ceea ce constituie cu **707** cazuri mai mult, decât în anul 2019, fiind înregistrată o creștere de circa **6 %**.

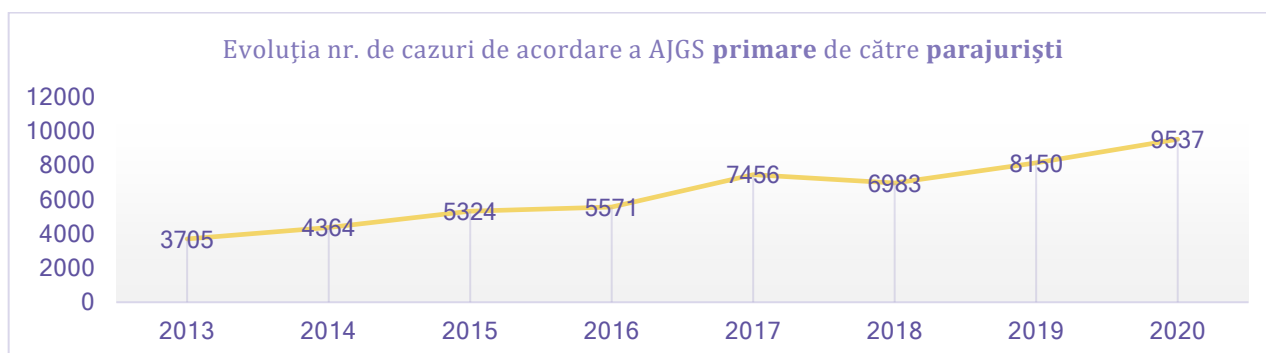
Repartizarea volumului de asistență juridică primară între Oficiile teritoriale ale CNAJGS a avut loc, după cum urmează:

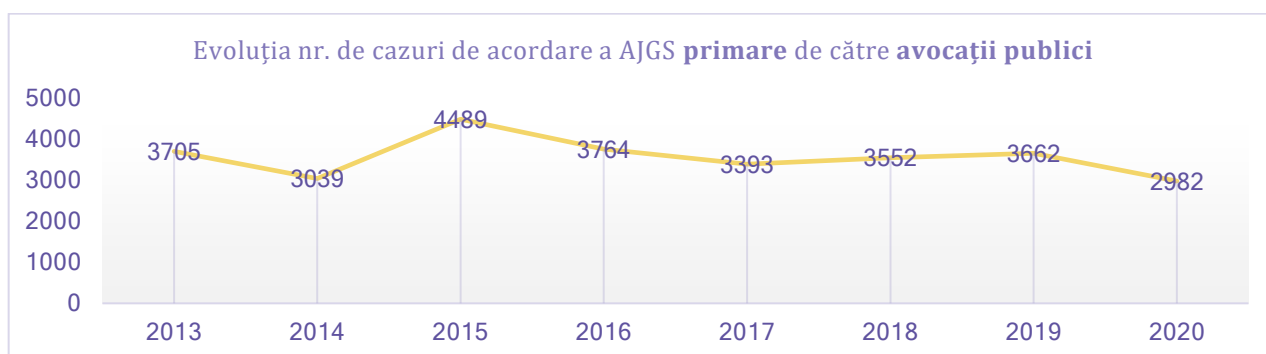
În **9 537** cazuri, adică **76 %** din volumul total, asistența juridică primară a fost acordată de către para-juriști și în **2 982** cazuri (31 %) de către avocații publici:

Această tendință se menține pe parcursul ultimilor 3 ani și este determinată de creșterea constantă a nr. de para-juriști:

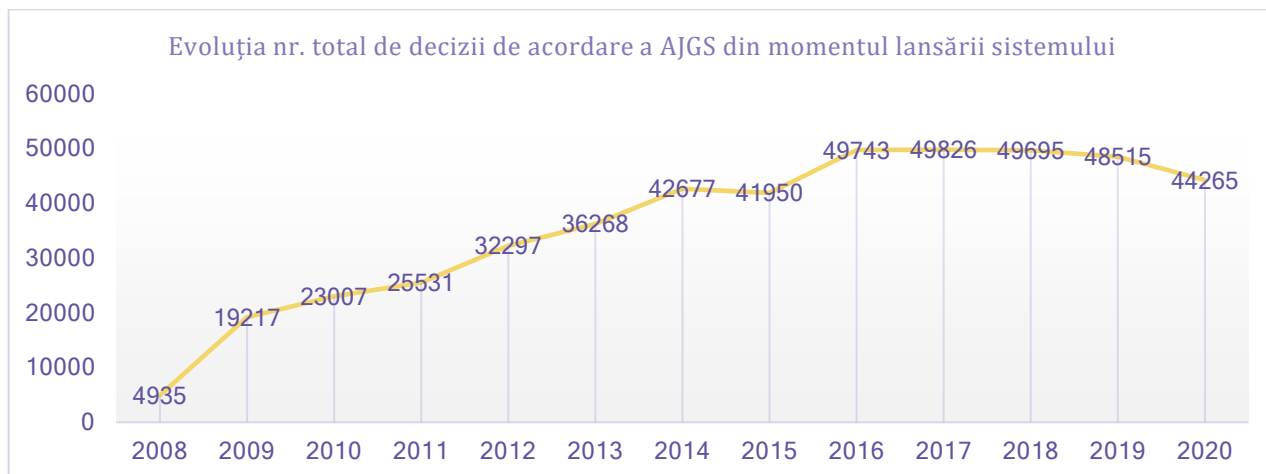
Dar, și rețeaua de avocați publici contribuie substanțial, an de an, la volumul total de asistență juridică primară livrată, în special în localitățile de reședință ale Oficiilor teritoriale:

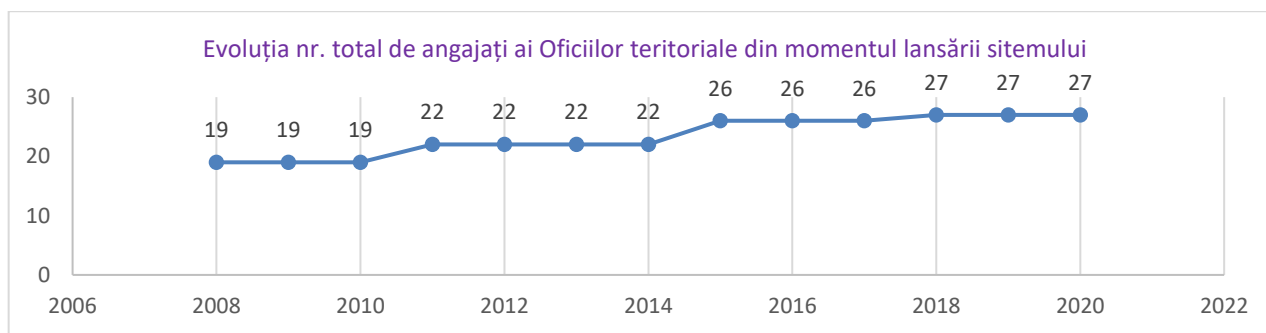
1.2.4 Date cu privire la volumul de lucru și resurse umane angajate în sistemul de AJGS în anul 2020

Ca urmare a creșterii volumului de AJGS acordată, a extinderii competențelor CNAJGS, a creșterii numărului de beneficiari și de prestatori de AJGS, precum și diversificarea spectrului de servicii de AJGS prestate, *volumul de lucru în OT ale CNAJGS a crescut considerabil, în raport cu primii ani de activitate.*

Analizând doar un singur criteriu, precum este nr. de decizii emise anual cu privire la acordarea asistenței juridice garantate de stat, constatăm o evoluție spectaculoasă în acest sens:

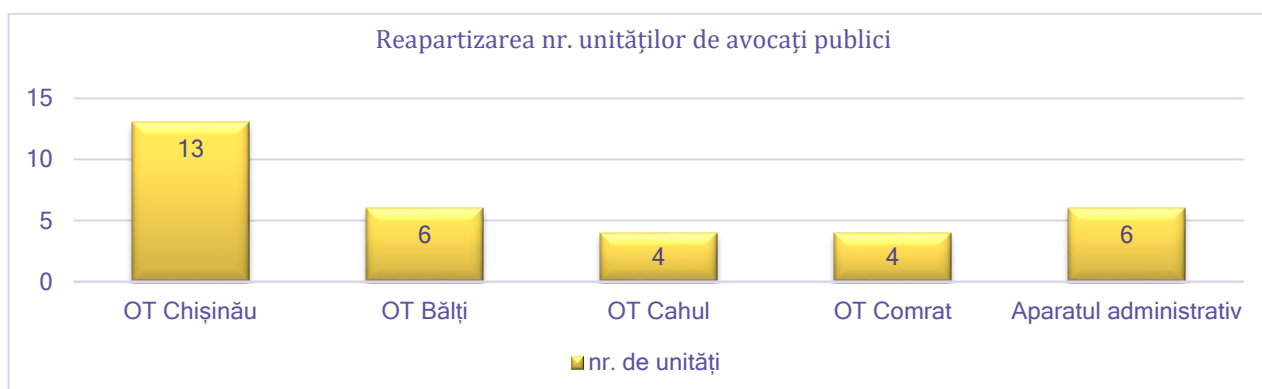
Astfel, doar la acest capitol, în perioada anilor 2009-2020, **volumul** a crescut cu aproximativ **130 %**, însă **personalul Oficiilor teritoriale ale CNAJGS a crescut** la număr **cu doar 42 %** (de la 19 la 27 unități):

Constatăm în ultimii ani o creștere a volumului de lucru al personalului Oficiilor teritoriale și al Aparatului administrativ al CNAJGS, determinată de extinderea tipurilor de asistență juridică garantată de stat, spectrului de servicii și prestatori, activității de instruire, mediatizare și monitorizare.

Această creștere nu este mereu proporțională cu resursele umane, tehnice și financiare alocate sistemului, necesitând permanent adaptări de rigoare și alocare de suport și resurse suplimentare. Identificarea și alocarea resurselor financiare conform necesităților este crucială.

În anul 2020, în sistemul de acordare a AJGS au fost alocate **33 unități** de personal, fiind astfel repartizate:

La finele anului 2020 Aparatul administrativ a rămas cu 3 unități vacante.

Prin urmare, urmează a fi evaluată capacitatea sistemului de a face față din punct de vedere a resurselor umane și a resurselor tehnice volumului de lucru existent și a sarcinilor asumate. În contextul în care, pe tot parcursul anului 2019 a existat un moratoriu impus de Guvern cu privire la angajarea personalului în funcțiile vacante, problema supliniri nr. de personal în cadrul sistemului de AJGS nici nu a putut fi pusă pe ordinea de zi. Moratoriul a fost extins și pentru anul 2020.

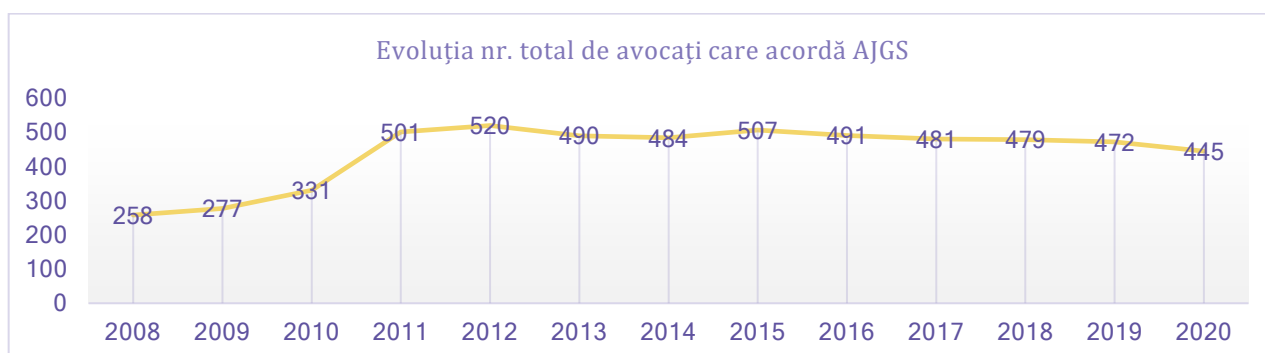
CNAJGS rămâne printre puținele organe colegiale ale căror membri nu sunt remunerați, activând pe baze obștești. Pe de o parte, membrii CNAJGS nu desfășoară o activitate permanentă în cadrul CNAJGS, fiind angajați ai altor instituții guvernamentale sau neguvernamentale, dar pe de altă parte membrii consumă timp în legătură cu pregătirea și participarea la ședințele CNAJGS, precum și la alte evenimente dedicate asistenței juridice garantate de stat.

1.2.5 Date cu privire prestatorii de servicii de AJGS în anul 2020.

Pentru acordarea *asistenței juridice calificate* au fost implicați **445 avocați** care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, dintre care:

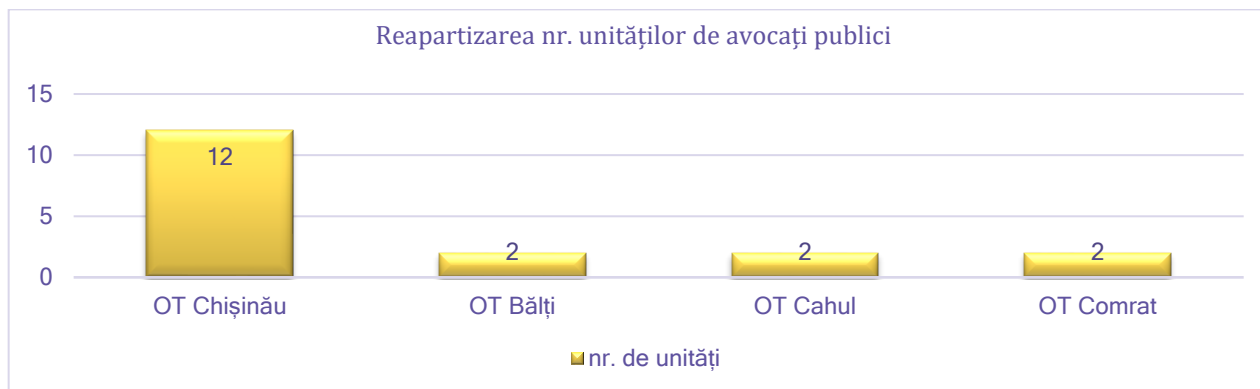
- **9 avocați publici,**
- **36 avocați specializați** în cauzele cu implicarea copiilor,
- **13 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid,
- **11 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dezabilități intelectuale și psiho-sociale,
- **13 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor.

Nr. de avocați care acordă a AJGS la cerere rămâne a fi constat în ultimii ani, datorită faptului că nr. de avocați noi veniți în sistem este aproximativ același ca și nr. avocaților care au părăsit sistemul din anumite considerente:

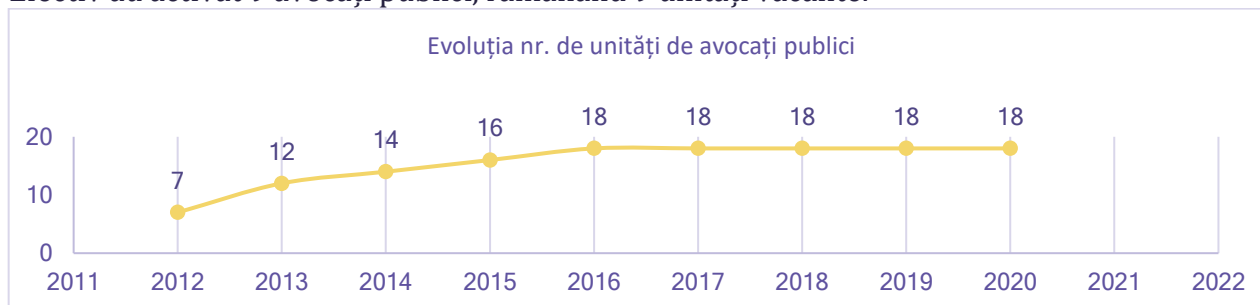

Interesul avocaților față de sistemul de AJGS este în continuă creștere, mai ales în contextul recordării remunerării pentru serviciile de asistență juridică garantată de stat.

În anul 2020, în sistemul de acordare a AJGS au fost alocate **18 unități** de avocat publici, fiind astfel repartizate:

Efectiv au activat 9 avocați publici, rămânând 9 unități vacante.

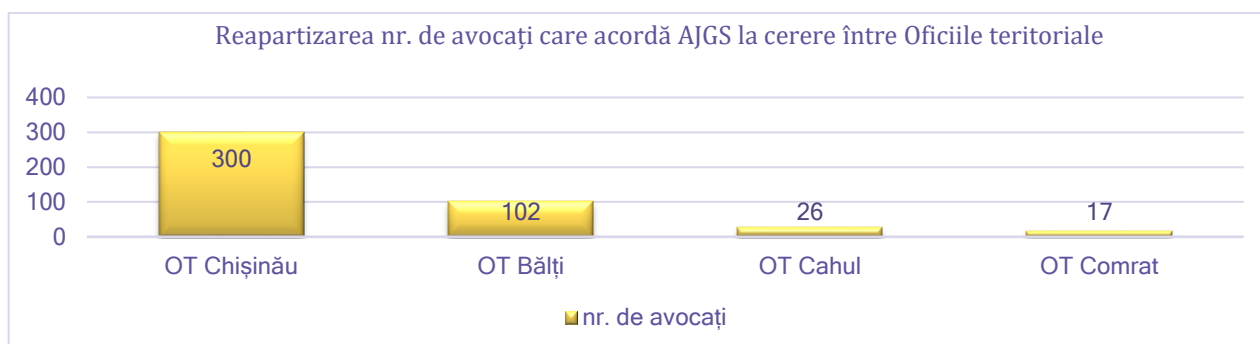

Problema unităților vacante pentru poziția de avocat public devine una cronică, dat fiind faptul că este actuală în ultimii 5 ani. Lipsa de interes față de această poziție este determinată de mărimea redusă în prezent a remunerației fixe lunare achitate avocaților publici, care nu a fost revizuită niciodată.

Prin hotărârea CNAJGS nr. 12 din 03.11.2011 cuantumul remunerației avocaților publici a fost stabilit în mărime de **6785 lei** lunar (brut), după care nu a mai fost revizuit. Pe fondul aducerii graduale a unității convenționale și în sistemul de asistență juridică garantată de stat de la 20 la 50 de lei, la moment fiind 40 de lei, poziția de avocat public pierde definitiv din popularitate și competitivitate, existând riscul de a mai pierde și din unitățile existente.

În legătură cu aceasta, printre obiectivele strategice ale CNAJGS pentru anul 2021 este revizuirea sarcinilor și rolului avocatului public în sistemul de AJGS și a cuantumului remunerației fixe achitate pentru serviciile prestate, având drept scop de a reanima această instituție importantă în cadrul sistemului de AJGS.

Este de menționat repartizarea geografică neuniformă a numărului de **avocați care acordă AJGS la cerere**, marea majoritate - **67%**, fiind concentrată în jurisdicția Oficiul teritorial Chișinău:

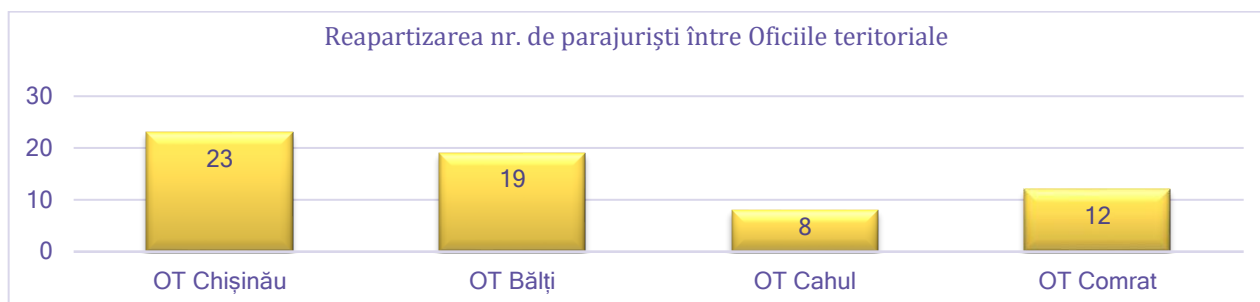

În municipiul Chișinău este înregistrat un număr acceptabil de avocați, însă în unele raioane (Taraclia, Sângerei ș.a.) înregistrăm un deficit de avocați.

Rețeaua națională de para-juriști în anul 2020 a fost constituită din **62 de unități**:

Cele 62 de unități au fost repartizate între Oficiile teritoriale, după cum urmează:

Din cele 62 de unități, efectiv au activat 52 de para-juriști, la începutul anului 2021 nr. de unități vacante fiind 10.

Din păcate, problema unităților vacante pentru poziția de para-jurist rămâne actuală și pentru anul 2021. Lipsa de interes față de această poziție este determinată de mărimea cuantumului remunerației fixe lunare achitate para-juristului, care nu a fost revizuită niciodată. Prin urmare, prin hotărârea CNAJGS nr. 4 din 15.02.2013 cuantumului remunerației para-juriștilor a fost stabilit în mărime de **1640 lei** lunar (brut), după care nu a mai fost revizuit.

În acest context, nu contează doar numărul para-juriștilor, ci mai sunt o serie de aspecte importante care urmează a fi clarificate pentru dezvoltarea rețelei de para-juriști, precum:

- definitivarea procesului de recunoaștere a profesiei de para-jurist,
- revizuirea mecanismului de admitere în profesie,
- revizuirea mecanismului de instruire inițială și continuă a para-juriștilor,
- revizuirea mecanismului de contractare și remunerare.

În legătură cu aceasta, printre obiectivele strategice ale CNAJGS pentru anul 2021 este atât soluționarea acestor probleme împreună cu partenerii de dezvoltare interesați de serviciile parajuridice, precum și analiza cuantumului remunerației fixe achitate pentru serviciile prestate, având drept scop de a reanima această instituție importantă în cadrul sistemului de AJGS.

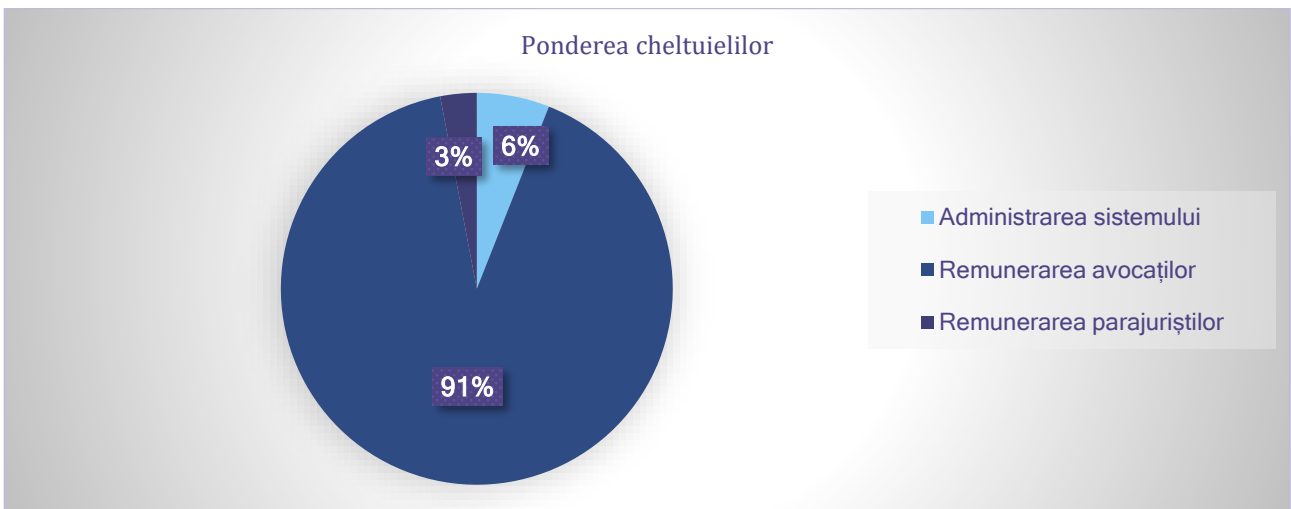
1.2.6 Date cu privire bugetul sistemului de AJGS în anul 2020.

Pentru finanțarea sistemului de asistență juridică garantată de stat pentru anul 2020, Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și celor 4 Oficiilor ale sale teritoriale, de către Ministerul Justiției a fost planificată suma de **63 068 100 lei**. Conform raportului privind implementarea strategiei de cheltuieli în anul 2019 a fost realizată suma de **53 357 175,65 lei**, fiind înregistrată o economie de **9 710 924,35 lei**:

Domeniu	Buget planificat	Buget realizat	Economii/deficit
---------	------------------	----------------	------------------

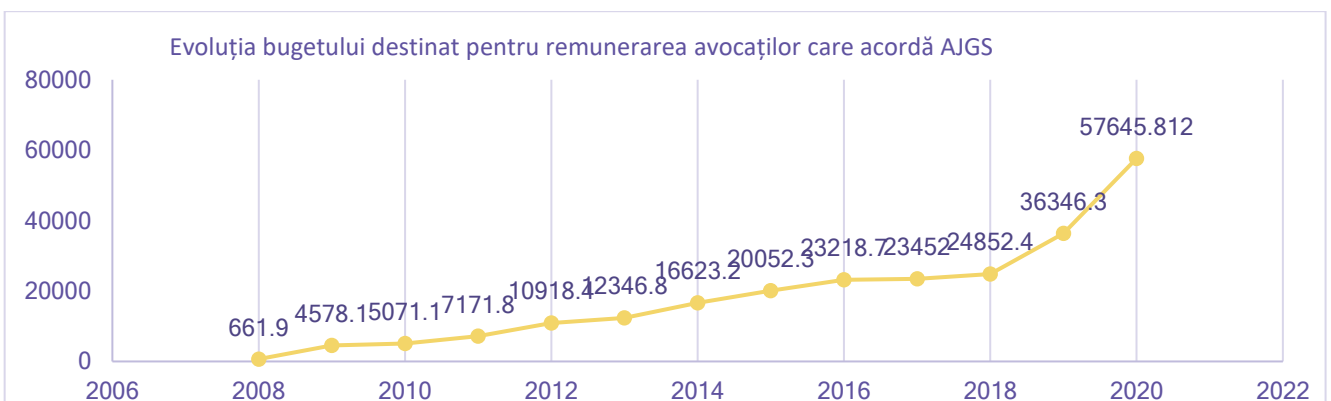
Administrarea sistemului	3 615 700	3 777 090,8	-161 390,8
Remunerarea avocaților	57 645 812	48 279 096,46	9 366 715,54
Remunerarea perajuriștilor	1 806 588	1 300 988,39	505 599,61
Total	63 068 100 lei	53 357 175,65 lei	+ 9 710 924,35 lei

Este de remarcat că, din bugetul total, **57 645 812 lei**, ceea ce constituie circa **91%**, au fost planificați pentru remunerarea avocaților care acordă AGJS calificată la cerere a remunerarea avocaților publici, iar suma de **1 806 588 lei**, ceea ce constituie circa **3%**, a fost planificată pentru remunerarea para-juriștilor, astfel încât **94%** din buget au fost planificate pentru remunerarea prestatorilor de servicii:

Pentru organizarea și administrarea sistemului de AJGS a fost planificată suma de **3 615 700 lei**, ceea ce constituie circa **6%** din bugetul total.

În comparație cu anii precedenți, pentru anul 2020 au fost alocate circa 27 553,0 milioane lei suplimentar, destinate pentru plata onorariilor avocaților care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, fapt care a permis continuarea racordării unității convenționale în bază căreia are loc remunerarea avocaților pentru serviciile prestate:

II. OBIECTIVE STRATEGICE ȘI PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU ANUL 2021

Prin *Strategia de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2021-2023*, CNAJGS și-a fixat următoarele obiective de dezvoltare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat în anul 2021:

1. Buna guvernare a sistemului de asistență juridică garantată de stat și asigurarea abordării din perspectiva drepturilor omului

- a) Revizuirea cadrului normativ-juridic și promovarea modificărilor în legislație în vederea înlăturării lacunelor și coliziilor în procesul de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- b) Generalizarea practicii de implementare și elaborarea de recomandări în vederea aplicării uniforme a legislației în domeniul asistenței juridice garantate de stat;
- c) Ajustarea schemei de încadrare și de remunerare a personalului Aparatului administrativ și Oficiilor teritoriale ale CNAJGS în contextul extinderii spectrului de servicii de AJGS, instituirea de noi mecanisme și sarcini;
- d) Dezvoltarea capacităților profesionale ale Aparatului administrativ și Oficiilor teritoriale ale CNAJGS în vederea gestiunii eficiente a activităților din sistemul de AJGS;
- e) Monitorizarea activității curente a Oficiilor teritoriale ale CNAJGS și luarea măsurilor instituționale conform competenței în vederea îmbunătățirii;
- f) Colectarea și analiza trimestrială a datelor statistice pentru determinarea necesităților, stabilirea tendințelor și dinamicii în cadrul sistemului, precum și estimarea costurilor de asistență juridică garantată de stat;
- g) Asigurarea unei planificări bugetare eficiente a costurilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat;
- h) Dezvoltarea continuă a sistemului de evidență automatizată a datelor statistice (SIA CNAJGS);
- i) Dezvoltarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică;
- j) Identificarea unor surse adiționale care vor putea fi utilizate la consolidarea sistemului asistenței juridice garantate de stat;
- k) Mediatizarea sistemului de AJGS, a activităților realizate și rezultatelor obținute. Sensibilizarea comunității juridice și a publicului larg referitor la noutățile, activitățile și rezultatele obținute în sistemul de asistență juridică garantată de stat;
- l) Asigurarea transparenței de funcționare a sistemului de asistență juridică garantată de stat prin comunicarea informațiilor relevante prin intermediul mass-media și plasarea permanentă a informației pe pagina web a CNAJGS;
- m) Intensificarea circuitului informațional între CNAJGS și Parlament, Guvern, Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor; Uniunea Avocaților; Avocatul poporului. Asigurarea unei colaborări eficiente cu organele de drept în vederea respectării drepturilor și intereselor legitime ale beneficiarilor de asistență juridică garantată de stat;
- n) Consolidarea parteneriatelor cu organizațiile interesate în promovarea accesului la justiție și accesului la informație cu caracter juridic pentru diferite segmente ale populației Republicii Moldova, inclusiv cu parteneri de dezvoltare și organizații din alte state în vederea preluării de bune practici în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- o) Formarea unor parteneriate durabile cu asociațiile obștești, instituțiile de învățământ și mediul academic în vederea monitorizării și cercetării domeniului asistenței juridice garantate de stat, promovării accesului la informație cu caracter juridic, precum și cooptării voluntarilor în sistem.

Indicatori:

- a) CNAJGS funcțional și cu o abordare coerentă a domeniului asistenței juridice garantate de stat;
- b) Cadrul legal și secundar privind asistența juridică garantată de stat ajustat periodic și aplicat uniform pe teritoriul Republicii Moldova;
- c) Bunele practici în domeniul AJGS identificate la nivel local de Oficiile teritoriale și incluse în actele normative elaborate de CNAJGS și alte autorități publice;
- d) Schema de încadrare și de remunerare a personalului Aparatului administrativ și al Oficiilor Teritoriale ale CNAJGS ajustată;
- e) Angajații din sistemul de AJGS în număr suficient, motivați și calificați să exercite atribuțiile conform fișelor de post;
- f) Sistemului de evidență automatizată a datelor statistice îmbunătățit și dezvoltat;
- g) Necesitățile de asistență juridică garantată de stat estimate și mecanism de planificare a costurilor bugetare funcțional;
- h) Mecanism de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică perfecționat, funcțional și costuri de asistență juridică garantată de stat recuperate;
- i) Resurse adiționale cooptate în vederea asigurării funcționalității și accesibilității sistemului de asistență juridică garantată de stat;
- j) Sistemul de AJGS cunoscut și accesibil public;
- k) O mai mare transparență și încredere publică în activitatea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- l) Rolul CNAJGS în sistemul autorităților publice cu atribuții în sistemul de justiție determinat;
- m) Parteneriate consolidate cu actorii din sistemul de justiție, organizații interesate în promovarea accesului la justiție, asociații obștești, instituții de învățământ și mediul academic orientate spre respectarea drepturilor și intereselor legitime ale beneficiarilor de asistență juridică garantată de stat.

2. Diversificarea spectrului de servicii și tehnologizarea serviciilor de asistență juridică garantată de stat

- a) Elaborarea și instituționalizarea mecanismului de acordare a asistenței juridice parțial gratuite;
- b) Elaborarea și instituționalizarea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare garantate de stat de către asociațiile obștești;
- c) Extinderea continuă și dezvoltarea rețelei de para-juriști în localitățile rurale și urbane din întreaga țară, ținând cont de necesitățile de abilitare juridică;
- d) Actualizarea rolului și locului avocaților publici în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- e) Pilotarea unor noi modele de acordare a asistenței juridice calificate și primare garantate de stat, orientate la necesitățile beneficiarilor din categoriile social-vulnerabile;
- f) Facilitarea elaborării și implementării unor programe conexe, precum asistența holistică; prevenire și dejudiciarizare; medierea; litigarea strategică; advocacy; abilitarea juridică a populației ș.a.
- g) Majorarea quantumului de remunerare a avocaților publici și para-juriștilor, pentru serviciile de acordare a asistenței juridice garantate de stat în vederea motivării acestora;
- h) Acordarea serviciilor juridice de specializare înaltă în cadrul penitenciarelor, centrelor de protecție a persoanelor cu dezabilități, centrelor de plasament ș.a.

- i) Facilitarea accesului populației la serviciile de asistență juridică calificată prin acordarea serviciilor juridice la distanță (telefonice sau în regim de video conferință) din partea avocaților care acordă AJGS sau unor entități specializate;
- j) Tehnologizarea procesului de acordare a AJGS primare și abilitare juridică a populației prin dezvoltarea platformelor on-line de acordare a asistenței juridice primare, care ar permite beneficiarilor să navigheze în rezolvarea problemelor de ordin juridic la distanță; oferirea consultanței juridice primare prin telefon sau modalități on-line;
- k) Digitalizarea procesului de acordare a AJGS primare și abilitare juridică a populației prin elaborarea paginilor WEB specializate; ghidurilor interactive; terminale cu navigare direcționată; grupurilor de suport în rețelele de socializare.

Indicatori:

- a) Mecanism de acordare a asistenței juridice parțial gratuite elaborat și testat;
- b) Mecanism de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești elaborat și testat;
- c) Rețeaua națională de para-juriști funcțională și eficientă;
- d) Rețeaua națională de avocați publici funcțională și eficientă. Rolul și locul avocaților publici în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat actualizat;
- e) Noi modele de acordare a asistenței juridice calificate și primare garantate de stat pilotate, după caz implementate;
- f) Mărimea remunerării avocaților publici și para-juriștilor revizuită. Avocați publici și para-juriști motivați să acorde AJGS;
- g) Servicii juridice de specializare înaltă acordate în cadrul penitenciarelor, centrelor de protecție a persoanelor cu dezabilități, centrelor de plasament ș.a.
- h) Grad sporit de accesare la distanță a serviciilor de asistență juridică calificată de către populație;
- i) Procesul de acordare a AJGS primare și abilitare juridică a populației tehnologizat și adaptat la noile realități și tendințe;
- l) Platforme on-line, pagini WEB specializate, ghiduri interactive, terminale cu navigare direcționate, grupuri de suport în rețelele de socializare dezvoltate și testate;
- j) Grad avansat de accesibilitate la distanță a serviciilor de asistență juridică primară garantată de stat și abilitare juridică a populației.

3. Asigurarea calității asistenței juridice garantate de stat

- a) Îmbunătățirea cadrului normativ și al practicii, precum și asigurarea transparenței în procesul de selectare a avocaților și para-juriștilor în vederea acordării AJGS;
- b) Elaborarea în continuare a standardelor de calitate pe domenii specifice, care ar putea servi drept repere în procesul de monitorizare internă și externă a calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat acordate de către avocați și para-juriști;
- c) Elaborarea ghidurilor practice și metodologice pentru avocați și para-juriști;
- d) Contribuirea la instruirea inițială și continuă a persoanelor autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat și consolidarea parteneriatelor cu instituțiile dotate cu competențe de instruire inițială și continuă (Uniunea Avocaților; Institutul Național al Justiției, Asociația Națională a Parajuriștilor din Moldova ș.a.);
- e) Revizuirea mecanismului de instruire inițială și continuă a para-juriștilor;
- f) Examinarea oportunității de extindere a listelor specializate de avocați în anumite categorii de cauze, inclusiv actualizarea permanentă a celor existente;
- g) Perfecționarea mecanismului de monitorizare internă și externă a calității asistenței juridice garantate de stat;

- h) Revizuirea mecanismului de responsabilizare a para-juriștilor, inclusiv a cadrului normativ cu privire la conflictele de interese și incompatibilități;

Indicatori:

- a) Sistem transparent și non-discriminatoriu de admitere în sistemul de AJGS a avocaților și para-juriștilor în vederea acordării asistenței juridice garantate de stat;
- b) Mecanismului de selectare și contractare a avocaților și para-juriștilor revizuit și îmbunătățit;
- c) Standarde profesionale de activitate a avocaților elaborate participativ, adoptate și respectate;
- d) Ghiduri practice și metodologice pentru avocați și para-juriști elaborate;
- e) Mecanismul de instruire inițială și continuă a para-juriștilor revizuit și îmbunătățit;
- f) Numărul de persoane autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat instruite și calitatea programelor de instruire;
- g) Liste de avocați specializați actualizate și după caz noi instituite;
- h) Mecanism de monitorizare internă și externă a calității asistenței juridice garantate de stat îmbunătățit;
- i) Mecanismul de responsabilizare a para-juriștilor, inclusiv a cadrului normativ cu privire la conflictele de interese și incompatibilități revizuit și îmbunătățit;
- j) Gradul de satisfacție a beneficiarilor privind calitatea asistenței juridice acordate, inclusiv calitatea serviciilor specializate.

Obiectivele operaționale pentru anul 2021 se reflectă în [Planul de acțiuni pentru anul 2021 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2021-2023](#) și altor angajamente ale CNAJGS prevăzute în documentele de politici ale Republicii Moldova (se anexează la prezentul raport).

Anexă:

1. [Planul de acțiuni pentru anul 2020 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2018-2020;](#)
2. [Strategia de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2021-2023;](#)
3. [Planul de acțiuni pentru anul 2021 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2021-2023.](#)